

RAPPORT

Voorlopig Schetsontwerp Polder Westveen

Klant: Provincie Zuid-Holland

Referentie: BG4871WATRP190527

Status: Finale versie/03

Datum: 27-5-2019

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Contactweg 47
1014 AN AMSTERDAM
Water

Trade register number: 56515154

+31 88 348 95 00 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Voorlopig Schetsontwerp Polder Westveen

Referentie: BG4871WATRP190527
Status: 03/Finale versie
Datum: 27-5-2019
Projectnaam: Voorlopig Schetsontwerp Polder Westveen
Projectnummer: BG4871
Auteur(s): Tom van den Broek, Jeroen Groenendijk & Gert-Jan Smit

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doel	1
1.2	Projectaanpak	2
1.3	Randvoorwaarden	4
1.4	De voorliggende opgave	5
1.5	Projectproces met projectgroep en adviesgroep	5
2	Gebiedsbeschrijving	7
2.1	Ligging	7
2.2	Toponiemen	8
2.3	Maaiveldhoogte	8
2.4	Bodem	8
2.5	Archeologie	10
2.6	Waterhuishoudkundige inrichting	11
2.7	Eigendommen en huidig gebruik	11
2.8	Vegetatie en fauna	13
2.9	Landschap en cultuurhistorie	14
2.10	Recreatie	14
2.11	Beleidskader	15
2.11.1	Europees beleid	15
2.11.2	Provinciaal beleid	15
2.11.3	Gemeentelijk beleid	16
3	Eisen standplaatsen en leefgebieden	18
3.1	Natuurbeheertypen	18
3.1.1	Laagveenbos	18
3.1.2	Kruiden- en faunarijk grasland	18
3.1.3	Vochtig hooiland	18
3.1.4	Nat schraalland	19
3.2	Soorten	20
4	Conditionerende onderzoeken, knelpunten en oplossingen	23
4.1	Bodemchemie	23
4.2	Grondwaterregime	23
4.3	Waterkwaliteit	24
4.4	Dempingen	26
4.5	Kabels en leidingen	26

4.6	Molenbiotoop	27
4.7	Samenvatting knelpunten	29
4.8	Oplossingsrichtingen	29
4.8.1	Verbeteren waterkwaliteit	29
4.8.2	Voedselrijke toplaag bodem en ontoereikend grondwaterregime	32
4.8.3	Vegetatiestructuur	32
4.8.4	Verbindende functie voor natte schraallanden	32
5	Potenties	33
5.1	Huidige opgaven Westveen	33
5.1.1	Kruiden- en faunarijk grasland en laagveenbos	33
5.1.2	Otter, smient, purperreiger en grote zilverreiger	33
5.2	Mogelijk aanvullende opgaven Westveen	33
5.2.1	Nat schraalland en vochtig hooiland	33
5.2.2	Zwarte stern	34
5.2.3	Noordse woelmuis	34
5.2.4	Gestreepte waterroofkever	34
6	Opmaat naar het voorlopig schetsontwerp	36
6.1	Procesverloop	36
6.2	Recreatie	36
6.3	Landschap	36
6.4	Natuurbeheertypen en vegetatiestructuur	36
6.5	Watersysteem	37
6.6	Baggerdepot	37
6.7	Overige randvoorwaarden vanuit conditionerende onderzoeken	37
7	Inrichtingsvarianten	38
7.1	Inrichting watersysteem	38
7.1.1	Variant 1: één in- en uitlaat voor geheel Polder Westveen	39
7.1.2	Variant 2: aparte in- en uitlaat voor “natuurwater” versus “landbouwwater”	39
7.2	Natuur	42
7.2.1	Beheertypen	42
7.2.2	Natuurvriendelijke oevers	42
7.2.3	Overige maatregelen	42
7.3	Recreatie	44
7.4	Vergunningen en procedures	44
7.5	Grondbalans	45

8	De resultaten van de onderzoeken	46
9	Vervolgonderzoeken	47
A1	Bijlage: Gegevens oppervlaktewater-kwaliteit	48
A2	Bijlage: Verslagen ontwerp sessies Adviesgroep en Projectgroep	53

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Polder Westveen maakt deel uit van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haack en van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Westveen is onderdeel van het veenweidelandschap en heeft grotendeels een kleinschalig en tamelijk open tot half-besloten karakter met graslanden, open water en bospercelen.

Sinds 2016 zijn voor Polder Westveen doelen in beeld ten aanzien van de realisatie van Natura 2000-doelen en voltooiing van het NNN. Deze doelen zijn:

1. Het leveren van een bijdrage aan de realisatie van drie instandhoudingsdoelstellingen¹ van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haack, waarvan Westveen deel uitmaakt, te weten het behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied van de purperreiger, grote zilvreiger respectievelijk smient door versterking van hun leefgebied.
2. Het uitvoeren van ontsnipperingsmaatregelen voor het leefgebied van de otter (geen instandhoudingsdoelstelling van dit Natura 2000-gebied).

Wat het tweede doel betreft: inmiddels zijn onder de drukke N463 drie faunapassages voor otters aangelegd. Wel moeten de passages nog worden aangesloten op verbindingen die het otters mogelijk maken door Westveen via de Kromme Mijdsrecht naar de Wilnis Bovenlanden te trekken.

Opgaven

Op basis van het Voorontwerp uitwerking Ambitiekaart Natuurbeheerplan 2016² voor Westveen en het Voorontwerp watersysteemmaatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in Polder Westveen³, de volgende opgaven bepaald:

- Het ontwikkelen van de natuurbeheertypes kruiden- en faunarijk grasland (inclusief natuurvriendelijke oevers) en behoud van hoog- en laagveenbos (als Natura 2000-doelstelling), op de ca. 17 hectare nog niet als natuur ingerichte gronden van particuliere eigenaren.
- Voor de otterverbindingen: het aanleggen van moeras en natuurvriendelijke oevers.
- Het geven van een kwaliteitsimpuls aan de natuur door verbetering van de waterkwaliteit.

Tevens heeft de stuurgroep in dat jaar besloten tot het uitvoeren van nader onderzoek naar maatregelen tot waterkwaliteitsverbetering (als vervolg op het genoemde Vooronderzoek watersysteemmaatregelen tot verbetering van de waterkwaliteit) en een onderzoek naar de potenties van Westveen voor nat schraalland.

In 2018 is ambtelijk het besef ontstaan dat er in Westveen meer natuurontwikkeling mogelijk en nodig is dan alleen de inrichting van de bovengenoemde 17 hectare en van otterverbindingen. Hierover zijn voorstellen aan de stuurgroep voorgelegd.

¹ Voor het gehele Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haack heeft het Rijk in totaal 27 instandhoudingsdoelstellingen bepaald, die alle neerkomen op het behoud of de uitbreiding van de populatie en/of (de kwaliteit van) het leefgebied van zeldzame soorten planten of dieren. De realisatie van deze instandhoudingsdoelstellingen heeft de provincie Zuid-Holland samen met regiogemeenten en maatschappelijke groeperingen uitgewerkt in een beheerplan voor het Natura 2000-gebied (bijlage). Waar in dat gebied bepaalde instandhoudingsdoelstellingen het beste kunnen worden gerealiseerd, hangt af van het feit of genoemde soorten op bepaalde plaatsen al voorkomen en/of ontwikkelingskansen hebben.

² Van den Broek, T., 2015. Voorontwerp uitwerking Ambitiekaart Natuurbeheerplan 2016. In opdracht van Provincie Zuid-Holland. Royal HaskoningDHV projectnummer BE3563.

³ Van den Broek, T. & J. van Rijsbergen, 2016. V.O. watersysteemmaatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in Polder Westveen – onderdeel van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haack. In opdracht van Provincie Zuid-Holland. Royal HaskoningDHV projectnummer BE6155.

Op 16 mei 2018 heeft deze besloten het volgende te laten onderzoeken:

- Het belang, de mogelijkheden en het draagvlak van natuurontwikkeling in het gehele zuidelijke deel (ca. 19 hectare grasland) van Westveen, afgemeten aan de potenties voor nat schraalland en het belang van het zuidelijke deel voor de natuurontwikkeling respectievelijk de verbetering van de waterkwaliteit in de rest van Westveen.
- Het nut van het verbeteren van de inrichting van de percelen die in eigendom zijn bij Natuurmonumenten (ca. 29 hectare) en die reeds als natuur (kruiden- en faunarijk grasland) worden beheerd. Natuurmonumenten heeft aangegeven een kwaliteitsverbetering op deze percelen zeer wenselijk te vinden.
- De mogelijkheden om in Westveen ook de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen voor de zwarte stern respectievelijk gestreepte waterroofkever te helpen realiseren, afgemeten aan de verbetering van de waterkwaliteit die in Westveen kan worden bereikt.
- De mogelijkheden om in Westveen ook de Natura 2000-instandhoudingsdoelstelling voor de noordse woelmuis te helpen realiseren.

Aanvullende opgaven

Uit deze onderzoeken kunnen *aanvullende* doelen en opgaven voor het project Westveen voortkomen. Ook het eerdergenoemde onderzoek naar de potenties voor nat schraalland kan een *nieuw* doel (Natura 2000-instandhoudingsdoelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering blauwgraslanden) en een *nieuwe* opgave (delen van Westveen inrichten als nat schraalland) opleveren.

De te verkennen mogelijkheden voor aanvullende doelen c.q. opgaven voor Westveen zijn daarmee:

- Leefgebied gestreepte waterroofkever (water- en oevervegetatie, helder water).
- Leefgebied voor noordse woelmuis (moeras, nat structuurrijk schraalland).
- Foerageergebied voor zwarte stern (helder water, vis, grote insecten).
- Nat schraalland, vochtig hooiland.

Het doel van deze rapportage is om te komen tot een breed gedragen inrichtingsplan op het niveau van een voorlopig schetsontwerp, waarin de realisatie van de huidige doelen en mogelijk aanvullende doelen van het project is uitgewerkt. Hiermee kan de stuurgroep Gouwe Wiericke medio 2019 bepalen welke aanvullende doelen en opgaven zij voor het project Westveen wenst te aanvaarden.

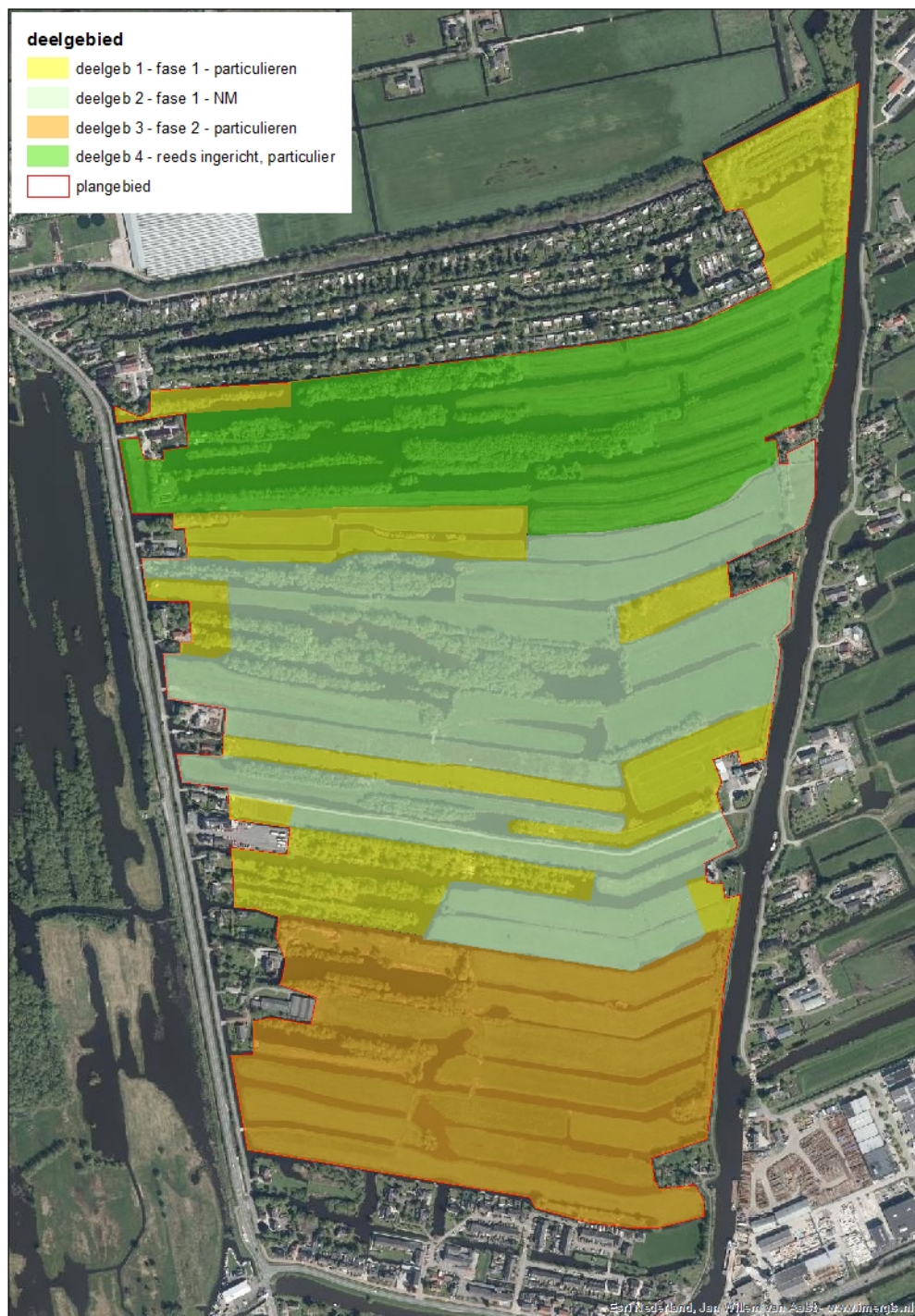
1.2 Projectaanpak

In het inrichtingsplan is aanvankelijk onderscheid gemaakt in vier deelgebieden (samenhangend met ligging en eigendomssituatie) en inrichting in twee fasen. Figuur 1.1 toont de aanvankelijk gehanteerde fasering in de inrichting van en de ligging van de deelgebieden binnen Polder Westveen.

De volgende vier deelgebieden worden onderscheiden:

1. 17 hectare nog niet als natuur ingerichte percelen van particuliere eigenaren (noorden en midden);
2. 29 hectare reeds als natuur (kruiden- en faunarijk grasland) beheerde percelen van Natuurmonumenten;
3. 19 hectare nog niet als natuur ingerichte en beheerde percelen van particuliere eigenaren (zuiden);
4. 18 hectare reeds als natuur (vochtig hooiland, kruiden- en faunarijkgrasland en Hoog- en laagveenbos) ingerichte percelen van één particuliere eigenaar (noorden).

Het deelgebied 4 valt buiten de scope van het project Westveen, maar het deelgebied is wel van belang voor het project vanwege zijn ecologische en waterstaatkundige verwevenheid met de andere deelgebieden.

Figuur 1-1. De aanvankelijk gehanteerde fasering in de inrichting van en de ligging van de deelgebieden binnen Polder Westveen.

Het project Westveen kent de volgende fasering:

- Fase 1: inrichting deelgebieden 1 en 2;
- Fase 2: inrichting deelgebied 3.

Fase 1

De inrichting van het deelgebied 1 valt onder de huidige opgaven van het project, de inrichting van het deelgebied 2 niet. Als uit onderzoek blijkt dat het nut heeft de inrichting van de percelen in het deelgebied 2 te verbeteren, kan deze verbetering eveneens in fase 1 plaatsvinden, mits de stuurgroep hiermee begin juli 2019 instemt als aanvullende opgave.

Fase 2

De inrichting van het deelgebied 3 valt niet onder de huidige opgaven van het project. Als uit onderzoek blijkt dat het nut heeft het zuidelijke deel van Westveen ook als natuur in te richten, kan deze inrichting alleen plaatsvinden met instemming van de stuurgroep én nadat minnelijk overeenstemming is bereikt over de verwerving van de percelen van één grondeigenaar (13 van de 19 hectare) in het zuidelijke deel. Omdat onduidelijk is óf en wanneer over de verwerving overeenstemming wordt bereikt, is de inrichting van het deelgebied 3 in een tweede fase ondergebracht, die een onbekende startdatum heeft.

Betreffende beide fasen

In beginsel blijft de fasering gehandhaafd (ook in de planvorming daarna) totdat de bewuste overeenstemming is bereikt, tenzij de stuurgroep medio 2019 besluit het zuidelijke deel van Westveen niet als natuur te laten inrichten en om die reden fase 2 vervalst. Dit deel blijft echter wel onderdeel uitmaken van het NNN en het Natura 2000-gebied. Het bestemmingsplan staat planologisch-bestuurlijk voor zowel fase 1 als 2 geen onteigening toe.

Tijdens het opstellen van het voorliggend voorlopig schetsontwerp is de fasering in principe gehandhaafd, maar is de begrenzing van de deelgebieden enigszins gewijzigd op basis van logische inrichtingsprincipes en door particuliere eigenaren al dan niet getoonde interesse in particulier natuurbeheer of verkoop van percelen. Inrichtings-gerelateerde kaarten in het navolgende deel van de rapportage gaan uit van de gewijzigde begrenzing van de deelgebieden.

1.3 Randvoorwaarden

Bij het voorlopig schetsontwerp voor Westveen is uitgegaan van ontwerp-inclusieve natuurontwikkeling. Dit houdt in dat de bestaande landschappelijke en cultuurhistorische waarden richting geven aan de locatie en de vorm van de inrichtingsmaatregelen van het op te stellen plan. De bestaande provinciale beleidskaders wordt hierbij gebruikt (het Gebiedsprofiel Hollands Plassengebied, en de Cultuurhistorische kaart van Zuid-Holland).

Daarbij is sprake van het behoud en versterken van kwaliteit en robuustheid in relatie tot de Natura 2000 doelen in De Nieuwkoopse Plassen. Tevens is sprake van behoud en verbetering van overige functies in en aansluitend op het projectgebied. De belangrijkste eisen die op voorhand zijn gesteld zijn:

- Optimale waterhuishouding in en rondom het projectgebied op basis van de functionele eisen vanuit ecologie (flexibel peilbeheer, verbetering waterkwaliteit), wonen, landbouw, etc. en rekening houdend met de locatie-specifieke omstandigheden (voorkomen negatieve effecten op infrastructuur en bebouwing, beperkingen watersysteem, eigendomssituatie en fasering);
- Optimaal grondverzet, rekening houdend met de bodemchemische kwaliteit;
- Ruimtelijke uitwerking van de van de natuurbeheertypen gebaseerd op de bodemchemische potenties en de mate waarin preferente grondwaterstanden kunnen worden gerealiseerd;
- Eenheid in beheer: beheer- en beheersbare eenheden, waarbij is voorzien in bereikbaarheid;
- Rekening houden met landschappelijke en cultuurhistorische inpassing in de omgeving en gebiedsspecifieke kenmerken;
- Rekening houden met de recreatieve behoeften en deze een plaats geven in de schetsontwerpen;
- De ambities zijn benoemd en met in achtneming van realiteitszin, doelmatigheid en meerwaarde van extra kwaliteit gerelateerd aan onze kostenraming.

1.4 De voorliggende opgave

Dit voorlopig schetsontwerp Polder Westveen verbeeldt en beschrijft op hoofdlijnen de inrichtingsprincipes en -maatregelen die nodig zijn om de huidige en eventueel aanvullende opgaven van het project uit te voeren en zo de doelen van het project te realiseren, rekening houdend met de randvoorwaarden en uitgangspunten. Belangrijke aandachtspunten bij het bepalen van de inrichting zijn beheerbaarheid van de inrichting en een gesloten grondbalans (onder meer door het aanleggen van beheerpaden, maar zonder dat daarvoor gehele percelen kruiden- en faunarijck grasland worden opgehoogd). Het schetsontwerp gaat uit van de meegegeven randvoorwaarden en maakt onderscheid in de voornoemde vier deelgebieden en twee fasen. Deze fasering wordt inzichtelijk gemaakt middels een tweetal varianten.

1.5 Projectproces met projectgroep en adviesgroep

Na afronding van een aantal conditionerende onderzoeken zijn de resultaten hiervan in het proces met de belanghebbenden geïntroduceerd. Dit proces heeft er als volgt uitgezien:

1. *Eerste ontwerpsessie*

De eerste stap is een ontwerpsessie met de projectgroep (PG) en de adviesgroep (AG) gericht op:

- ruimtelijke verdeling van de beoogde natuurbeheertypen en biotopen van de Natura 2000-soorten en de otter, waarbij de onderzoeksresultaten een deel van het kader vormen;
- recreatieve behoeften, aan te geven door de projectgroep en de adviesgroep.

Voor de percelen in particulier eigendom is particulier natuurbeheer (SKNL, SNL) uitgangspunt, tenzij de eigenaren hun percelen willen verkopen aan de Vereniging Natuurmonumenten. Verwerving gebeurt alleen op vrijwillige basis.

De resultaten van de eerste ontwerpsessie zijn verwerkt in een eerste concept-inrichtingskaart voor zowel beide faseringsvarianten.

2. *Technische sessie PG*

In een technische sessie met de PG zijn de openstaande punten met betrekking tot het concept-inrichtingsbeeld besproken. Het belang van het zuidelijke deel, het nut en de potenties voor biotopen van de aanvullende Natura 2000-soorten en voor nat schraalland, en de kansen voor betere waterkwaliteit zijn duidelijk geworden uit de onderzoeken. Dit is input geweest voor het tweede onderdeel van de sessie: het bepalen van de maatregelen die nodig zijn ter verbetering van het watersysteem.

Afhankelijk van de potentie van deelgebied 3 (die volgt uit het onderzoek) is bepaald of het nodig is om de verwevenheid op te knippen of de routing van het water aan te passen. Er is op gelet dat bestaande waarden en andere functies in deelgebied 4 behouden blijven of verbetering niet wordt gehinderd.

De watersysteemmaatregelen en gewenste drooglegging gedurende het jaar, zoals bepaald in de technische sessie, zijn vastgelegd in concept-inrichtingskaarten voor dit onderdeel, voor beide faseringsvarianten.

3. *Tweede ontwerpsessie*

De volgende stap was een tweede ontwerpsessie met de projectgroep (PG) en de adviesgroep (AG). Tijdens deze sessie zijn de op dat moment liggende concept-inrichtingskaarten en de waterhuishoudkundige maatregelen gepresenteerd en bediscussieerd.

4. *Bespreking concept voorlopig schetsontwerp met PG en AG*

Een concept van de rapportage en kaartbijlagen zijn ter beoordeling aan zowel de projectgroep (PG) als de adviesgroep (AG) gestuurd. Op 16 mei is het concept besproken met de PG en op 23 mei met de AG. Alle

commentaren, vragen en opmerkingen zijn opgenomen in een verslag (Bijlage A2) en (indien er overeenstemming was) verwerkt in het voorlopig schetsontwerp. De samenstelling van de Projectgroep en de Adviesgroep was als volgt:

Deelnemers Projectgroep Westveen:

- Provincie Zuid-Holland.
- Natuurmonumenten.
- Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.
- Gemeente Nieuwkoop.
- Royal HaskoningDHV (opdrachtnemer Provincie Zuid-Holland).

Deelnemers Adviesgroep Westveen:

- Omwonenden.
- Perceeleigenaren.
- Maatschappelijke organisaties (IVN).

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging

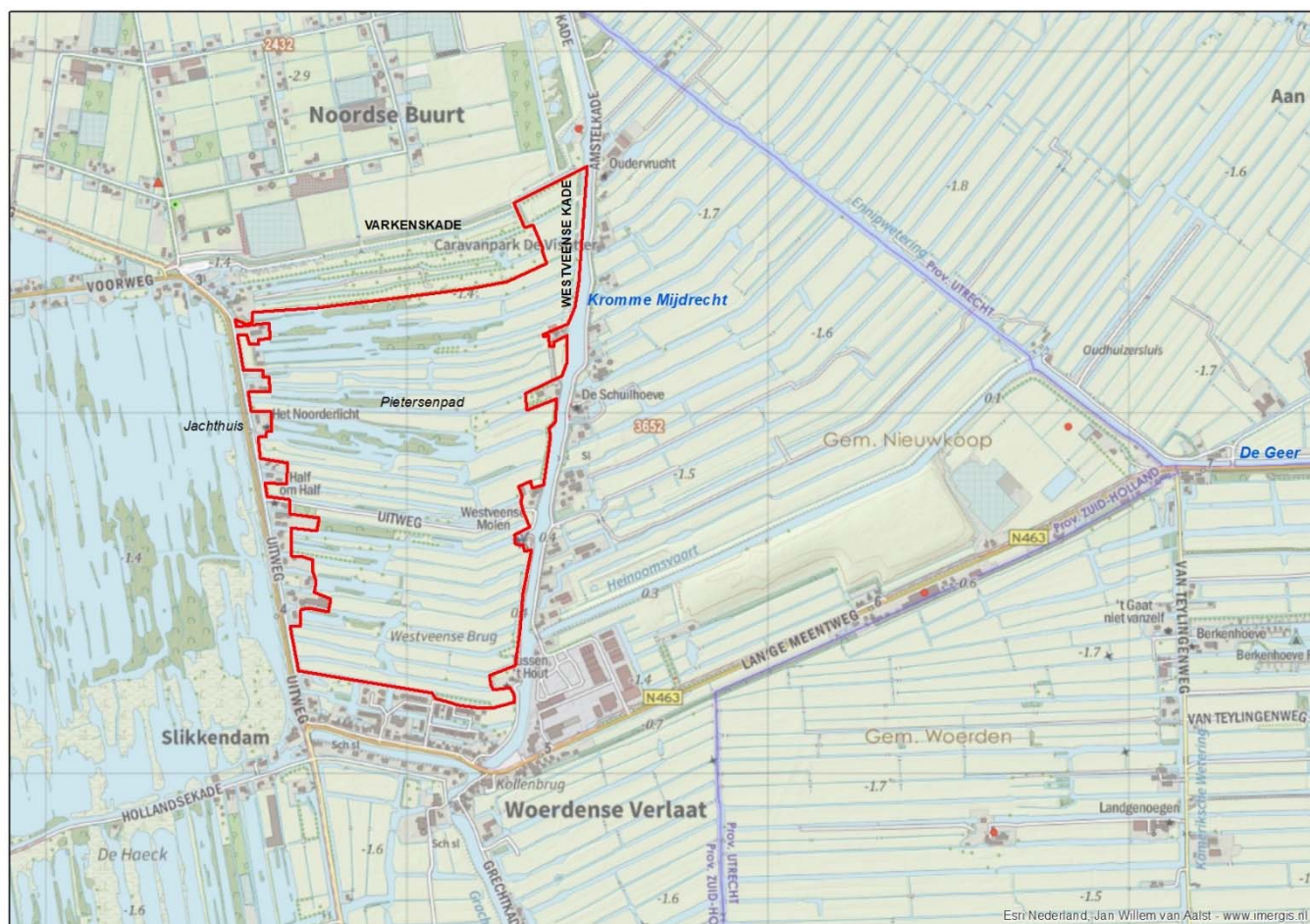
Polder Westveen ligt in de gemeente Nieuwkoop, tussen de Nieuwkoopse Plassen, de Noordse Buurt, het riviertje Kromme Mijdsrecht en de kern Woerdense Verlaat. Het gebied heeft een oppervlakte van ca. 83 hectare.

Figuur 2-1. Ligging plangebied Polder Westveen.

2.2 Toponiemen

In dit rapport wordt een aantal toponiemen gebruikt. Deze zijn weergegeven in figuur 2-2.

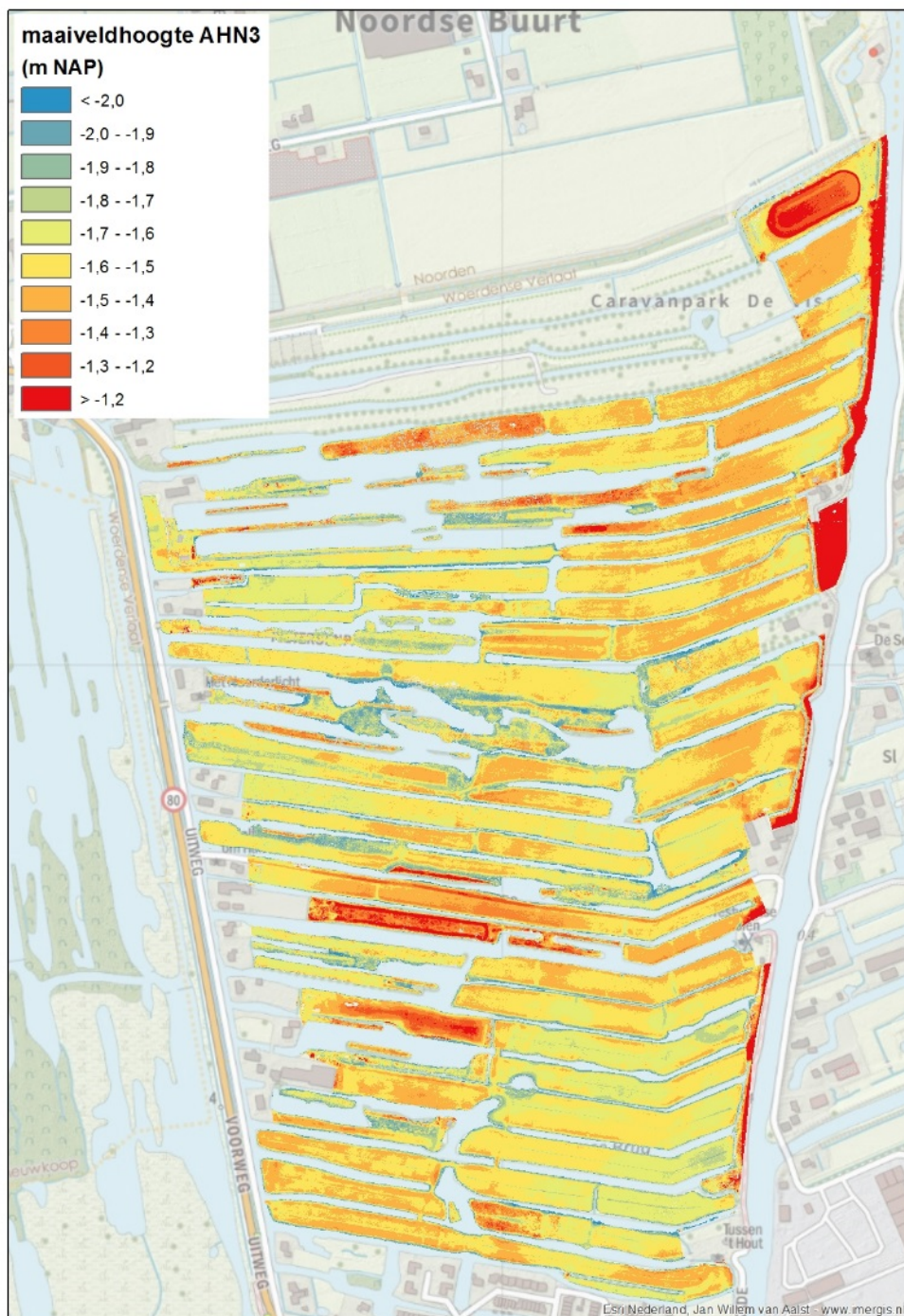
Figuur 2-2. Toponiemen Voorlopig Schetsontwerp Polder Westveen.

2.3 Maaiveldhoogte

De maaiveldhoogte in Polder Westveen varieert tussen NAP -1,00 m en NAP -1,80 m (Figuur 2-3).

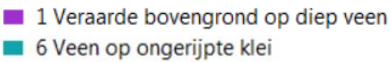
2.4 Bodem

De bodem in Polder Westveen is volgens de Bodemkaart 1:50000 een koopveengrond (hVb); een eutroof veentype met een kleidek van minder dan 50 cm dik (Figuur 2-4). Het venige materiaal is over het algemeen veraard (afgebroken door ontwatering). In de regio komen ook andere typen veengrond voor, zoals vlierveengronden (Vc, Vk) die geen minerale deklaag hebben. Met name in de diepere polders en droogmakerijen is op geringe diepte een kleipakket onder het veen aanwezig (groen in de figuur).

Figuur 2-3. Maaiveldhoogte in Polder Westveen (AHN3).

Er is recentelijk bodemonderzoek verricht in de percelen van het plangebied (B-Ware, 2016). Hieruit blijkt dat de toplaag veelal een venige kleilaag of een kleiige veenlaag betreft, lokaal zandig, van 20-30 cm dikte. Het betreft voornamelijk klei-afzettingen van de (voorheen onbekade en dus vrij stromende) Kromme Mijdrecht, plaatselijk met opgebracht materiaal blijkens aanwezigheid van puinresten en oude pijpenkopjes (observatie RHDHV). Door landbouwkundig gebruik en oxidatie van het veen zijn in de toplaag de fosfaatconcentraties relatief hoog.

Figuur 2-4. Bodemkaart 1:50000⁴. In geel de omlijning van het plangebied Polder Westveen.

2.5 Archeologie

In het plangebied zijn geulafzettingen (waarschijnlijk een oude loop van de Kromme Mijdrecht) aanwezig met redelijke tot grote kans op archeologische sporen (Figuur 2-5). De laag waarin deze sporen mogelijk aanwezig zijn ligt tenminste 3 meter diep onder maaiveld, dus het is niet te verwachten dat plagwerkzaamheden of oeververgravingen deze laag zullen raken. In de overige delen van het plangebied is de trefkans op archeologische waarden laag. Het provinciaal-, Rijks- en Europees beleid is gericht op bescherming van het archeologisch erfgoed. Behoud in situ is het uitgangspunt van provincie. De nota Regels voor Ruimte is hier van toepassing.

Figuur 2-5. Zones met redelijke tot hoge trefkans op archeologische sporen (>3 meter onder maaiveld). Bron: Provincie Zuid-Holland⁵.

⁴ <http://maps.bodemdata.nl/bodemdata.nl/index.jsp>

⁵ pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas

2.6 Waterhuishoudkundige inrichting

Polder Westveen ligt binnen het beheergebied van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en watert af op de droogmakerij Noordse Buurt. De gehele polder is één peilgebied. Het huidig peilregime in Polder Westveen is NAP -1,85 m (ZP) / NAP -1,90 m (WP). De drooglegging varieert tussen de 10 en 80 cm. De gemiddelde drooglegging is 37 cm en daarmee relatief gering.

Water wordt ingelaten vanuit de Kromme Mijdrecht. De inlaat bevindt zich aan de noordoostpunt van de polder. Daarnaast zijn er langs de oostrand nog twee kleine particuliere inlaatpunten, van waaruit (permanent) water vanuit de Kromme Mijdrecht instroomt. Deze punten voeden een hoogwatervoorziening om zo lokaal een vast peil te kunnen handhaven ten behoeve van de bebouwing. Een uitlaat bevindt zich aan de noordzijde onder de Varkenskade richting de Noordse Buurt. Het water dat ingelaten wordt is deels bestemd voor de doorvoer naar de Noordse Buurt voor peilhandhaving aldaar. Het overige deel van de inlaat is bestemd voor peilhandhaving in Polder Westveen zelf. Momenteel bedraagt de hoeveelheid water die ingelaten wordt ca. 80.000 m³ op jaarbasis. Daarnaast wordt de laterale dijkse kwel langs de Kromme Mijdrecht ingeschat op 300 m³ per dag; overeenkomend met ongeveer 100.000 m³ per jaar⁶.

De hoofdwatgangen vallen onder de verantwoordelijkheid van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Hier vindt het onderhoud, het baggeren, plaats door Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. De overige watgangen vallen onder de verantwoordelijkheid van de aangrenzende particuliere eigenaren, dus ook voor het baggeren. De hoofdwatgangen zijn in de winter van 2015/2016 gebaggerd. Er is gezien de grote hoeveelheid bagger een baggerachterstand in de rest van de polder, maar er is vooralsnog geen informatie over de hoeveelheden en ruimtelijke patronen daarvan.

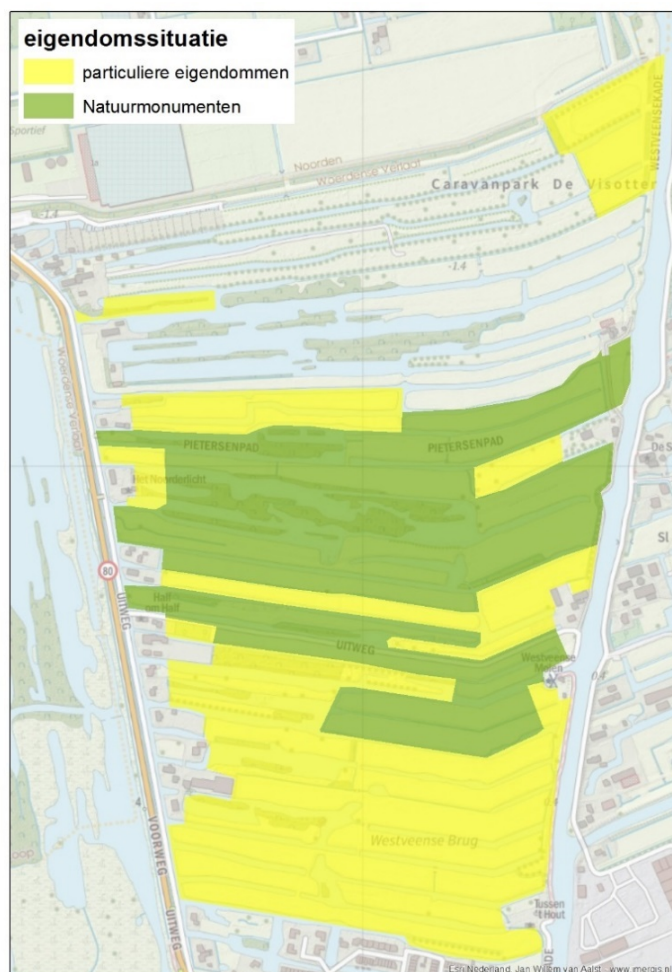
Volgens informatie van gemeente Nieuwkoop zijn er geen overstorten in de polder aanwezig. In de kern Woerdense Verlaat is een vrijverval-riool aanwezig. Het afvalwater wordt getransporteerd naar de waterzuivering en het hemelwater gaat naar het oppervlaktewater. Er zijn hier geen overstorten in het vuilwaterstelsel. Langs de Uitweg en de Westveenskade zijn de aanwezige woningen en bedrijven (inclusief de camping) aangesloten op een drukrioolstelsel door middel van pompputten (minigemalen).

2.7 Eigendommen en huidig gebruik

Een groot deel van het gebied is in eigendom van Natuurmonumenten. De overige percelen zijn in eigendom van particulieren (Figuur 2-6). Het landgebruik is voornamelijk agrarisch en natuur. Een deel van de particuliere percelen wordt gebruikt als grasland, waarop op extensieve wijze (hobbymatig) graasdieren worden gehouden. De In het noorden van de polder bevindt zich een caravanpark (ca. 15 ha). Aan de zuidzijde van de polder is de kern Woerdense Verlaat aanwezig, en aan de westzijde bevindt zich lintbebouwing langs de Uitweg. Ruim een kwart van het gebied bestaat uit open water. De toegangswegen voor het beheer-materieel van Natuurmonumenten zijn weergegeven in Figuur 2-7.

Een deel van de percelen die particulier eigendom zijn wordt bemest, in het kader van agrarisch beheer (rood omlijnd in Figuur 2-8). De overige percelen worden sinds meer of minder langere tijd niet bemest.

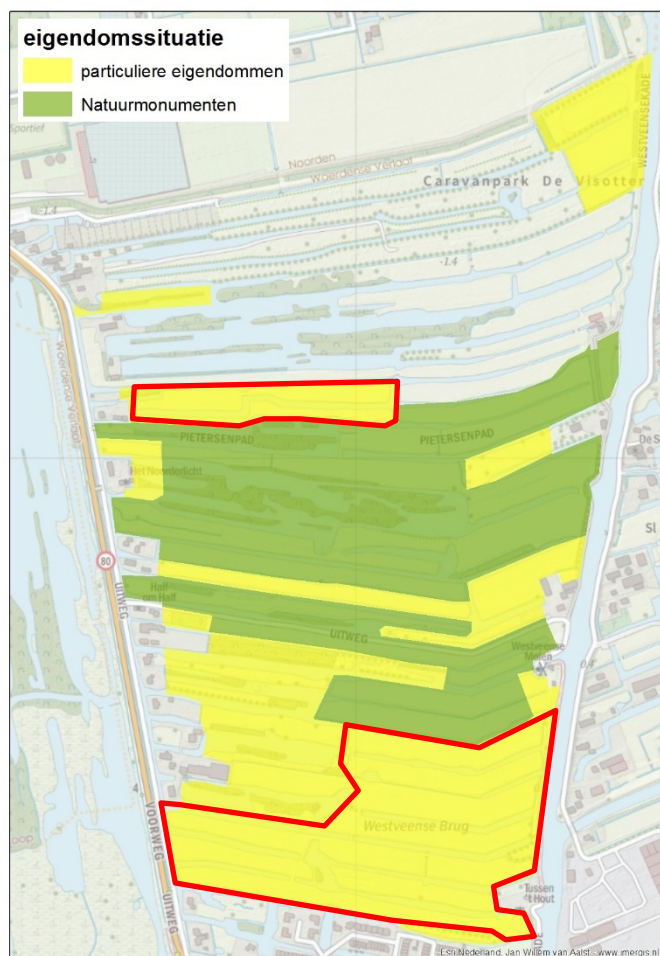
⁶ Voort, J.W., 2018. Waterbalans Westveen. Interne memo Waternet. 14 augustus 2018

Figuur 2-6. Globale eigendomssituatie in het plangebied.

Figuur 2-7. Toegangsroutes voor materieel in de beheerpraktijk door Natuurmonumenten.

Figuur 2-8. Rood omlijnd de percelen binnen Polder Westveen die tot op heden ten behoeve van agrarisch gebruik bemest worden.

2.8 Vegetatie en fauna

Vegetatiekwaliteit

Uit informatie van Natuurmonumenten (med. M. van Schie) blijkt dat de percelen waar hooibeheer wordt toegepast tamelijk kruidenrijk zijn en dat de trend positief is. Doelsoorten van kruiden- en faunarijk grasland zijn nog niet aanwezig. Op de percelen waar wordt beweide gaat de ontwikkeling meer richting ruigte. De kwaliteit van de graslanden die in particulier eigendom zijn is niet bekend. Van watervegetatie is op de meeste plekken in Westveen niet of nauwelijks sprake, als gevolg van sterke baggervorming.

Vegetatiestructuur

In Polder Westveen zijn overwegend scherpe structurele overgangen waarneembaar. De graslandpercelen hebben over het algemeen een scherpe overgang naar water of bosschage. Er ontbreekt op de meeste plaatsen een brede vocht-gradiënt tussen grasland en water, waardoor natte oeverruigten of plas-dras-situaties ontbreken. Op enkele plekken zijn er echter wel natte oevers met helofyten. Ook zijn er geen geleidelijke overgangen tussen grasland en bosopstanden in de vorm van struweel of mantel-zoom-achtige vegetaties. De graslanden zijn overwegend structuurarm door het agrarische gebruik. Op sommige locaties zijn de oevers wel natuurlijker en groeien er bijvoorbeeld grote pollen pluimzegge.

Fauna

Over het algemeen is de betekenis van Westveen voor fauna in de huidige situatie beperkt, deels vanwege de slechte waterkwaliteit. Hierdoor is er geen of nauwelijks macrofauna en vis, en daarmee ook nauwelijks mogelijkheden voor foeragerende vogels als reigersoorten, zwarte stern en andere watervogels. De noordse woelmuis is echter wel éénmaal waargenomen in een perceel aan de oostkant van de polder (med. M. van Schie, Natuurmonumenten). Het is niet goed bekend in hoeverre vogels gebruik maken van de graslandpercelen en de kleine bossen. De Amerikaanse rivierkreeft komt ook voor in de polder; deze soort kan grote schade toebrengen aan watervegetatie en -fauna, en daardoor ook de waterkwaliteit sterk negatief beïnvloeden.

2.9 Landschap en cultuurhistorie

Polder Westveen is een veenweidepolder en maakt onderdeel uit van de veenweidegebieden in het Hollands Plassengebied/Groene Hart. Internationaal staan deze veenweidepolders bekend als unieke en karakteristieke Nederlandse landschappen. Het veenweidelandschap van Westveen is in de laatste eeuwen nauwelijks veranderd. Een echt historisch landschap.

Westveen heeft een slagenlandschap, dat dooraderd is met sloten, die hier en daar plasjes vormen, en met bospercelen, die werken als coulissen. Daardoor heeft het gebied grotendeels een kleinschalig en tamelijk besloten karakter. De ontginningsstructuur van polder Westveen is nog goed te herkennen. Duidelijk zichtbaar vanaf de kade langs de Kromme Mijdrecht is de knik in de verkaveling. Het riviertje De Kromme Mijdrecht, de polderkade, de strokenverkaveling en de Westveense molen zijn kenmerkende elementen van dit veenweidelandschap.

De Westveense Molen

De Westveense Molen is een poldermolen uit 1676. De molen is gebouwd ten behoeve van de bemaling van de polder Westveen. De molen vormt een eenheid met de polder en is vanwege het open karakter van het zuidelijk deel van de polder vanuit de kern Woerdens Verlaat goed waarneembaar.

Het Jachthuis Het Noorderlicht

In 1912 werd het jachthuis Het Noorderlicht gebouwd in Westveen. Het jachthuis met het achterliggend terrein diende als ontmoetingsplek voor jagers.

2.10 Recreatie

Er zijn in en direct rondom de Polder Westveen een aantal structuren aanwezig ten behoeve van recreatie:

- wandelpaden: o.a. het Pietersenpad, dat momenteel west-oost loopt tussen de Uitweg en de kade van de Kromme Mijdrecht;
- enkele bankjes;
- een informatiebord aan de westelijke start van het Pietersenpad.

Er is geen openbare parkeergelegenheid. Momenteel wordt overlast ervaren door omwonenden als gevolg van geparkeerde auto's langs de Uitweg. Het parkeerterrein van VV Sportief is geen openbaar parkeerterrein. De vereniging is beheerder en eigenaar. Het terrein is niet afgesloten en wordt mogelijk gebruikt door anderen dan verenigingsleden.

Het pad onder aan de Varkensdijk is openbaar toegankelijk; het wordt echter nog verder ontwikkeld (buiten de scope van dit schetsontwerp) tot onderdeel van het 'rondje Noordse Buurt'. Bij de entree van het gebied staat nu nog een groot hek, dat verwijderd zal worden.

2.11 Beleidskader

2.11.1 Europees beleid

Polder Westveen maakt deel uit van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck (Figuur 2-9). Voor dit gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor een aantal habitattypen die karakteristiek zijn voor het laagveengebied, en daarnaast voor het leefgebied van een aantal diersoorten, waaronder de smient, purperreiger, grote zilverreiger, zwarte stern, noordse woelmuis en gestreepte waterroofkever.

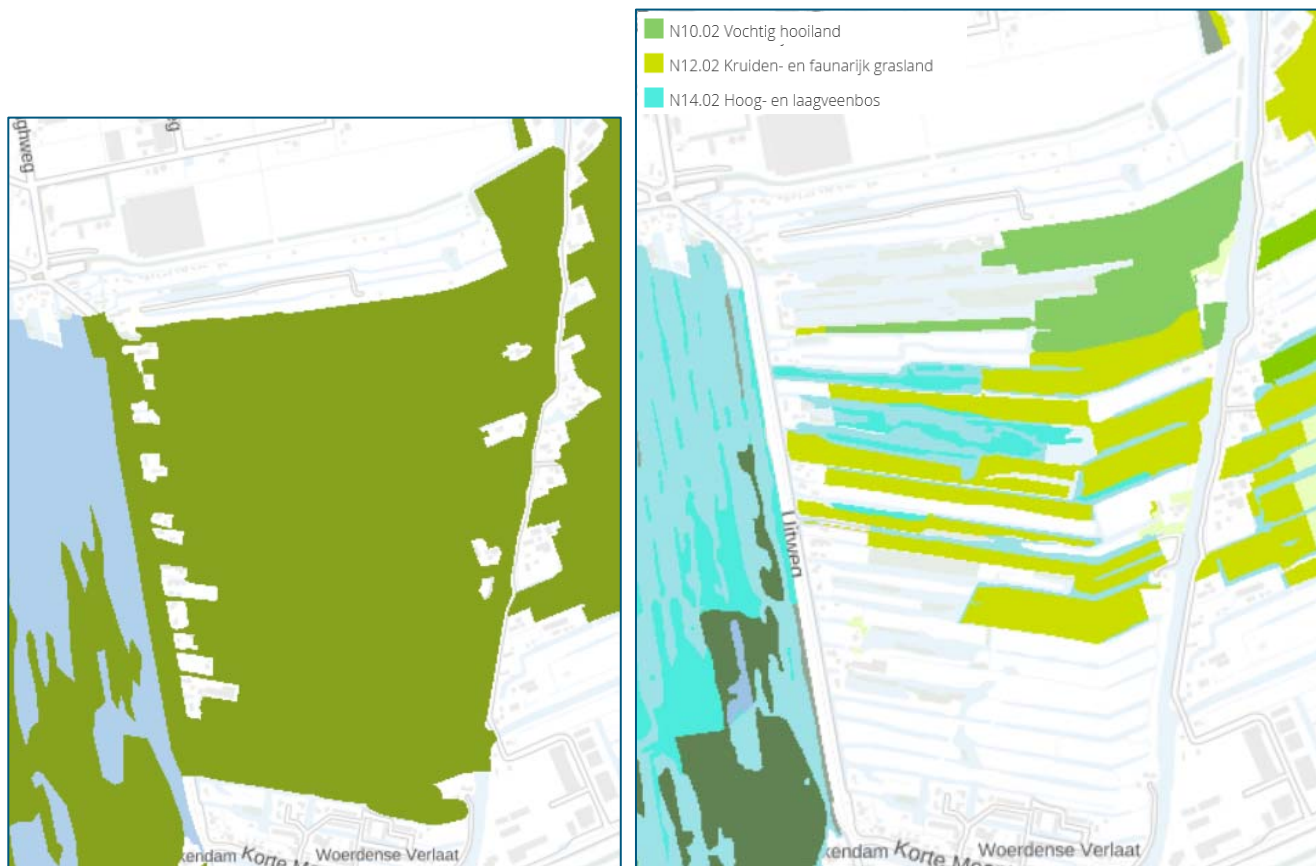

Figuur 2-9. Begrenzing Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (geel).

2.11.2 Provinciaal beleid

Tevens is Westveen deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, zie Figuur 2-10). Het Nationaal Natuurnetwerk is verankerd in de Visie ruimte en mobiliteit en de Verordening Ruimte 2014. In het Natuurbeheerplan van Zuid-Holland is voor de hele provincie aangegeven waar nieuwe natuur moet komen, waar welk (agrarisch) natuurbeheer mogelijk is en welk type landschap waar gewenst is. Het plan wordt jaarlijks herijkt. De subsidieverlening voor natuurbeheer in de provincie Zuid-Holland vindt plaats op basis van de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer (SNL). In het Natuurbeheerplan 2019 staan de doelen en ambities beschreven die als basis dienen voor deze subsidieregeling.

Op de beheertypenkaart (Figuur 2-10, rechts) staat de actuele natuursituatie voor het (agrarisch) natuurbeheer. Voor Polder Westveen betreft het Vochtig hooiland (N10.02), Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02) en Hoog- en laagveenbos (N14.02). De rest van de polder staat op de ambitiekaart van de provincie aangegeven als nog om te vormen landbouwgrond naar natuur.

Figuur 2-10. Begrenzing Natuurnetwerk Nederland (NNN, links) en beheertypen (rechts). Bron: Provincie Zuid-Holland⁷.

2.11.3 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Nieuwkoop 2040

Het plangebied Westveen valt volgens de Structuurvisie in de zogenaamde “levendige groene zone” van het gemeentegebied van Nieuwkoop. Het deelgebied Nieuwkoopse plassen van de gemeente kenmerkt zich door de aanwezigheid van (water-)natuur, recreatie, wonen aan het water. De gemeente beschouwt het wonen en werken in dit gedeelte als verknoopt aan recreatie en toerisme (wandelen, fietsen, vissen, kanoën). Voorwaarde is dat het gebruik de natuur niet verstoort en het gebied voor de recreatie passend ontsloten wordt en er voldoende parkeergelegenheid is. De Nieuwkoopse Plassen zijn in 2040 een natuurgebied van formaat waar ook sommige passende vormen van extensieve recreatie plaatsvinden.

Landschapsontwikkelingsplan Rijn- en Veenstreek

In 2009 hebben de gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Rijnwoude, gezamenlijk een Regionaal Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP) opgesteld. Het LOP is een beleidskader voor het behoud van bestaande landschappelijke kwaliteiten. Samengevat komt dat neer op: “wees zuinig op de karakteristieke landschappen en waarborg de kwaliteit ervan voor de toekomst”.

⁷ <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)

Vanuit het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan wordt in de periode tot 2020 ingezet op onder andere:

- Ruimte voor recreatieverkeer door verbetering en uitbreiding van recreatieroutes, routeaanduiding en het realiseren van transferpunten.
- Versterken en uitbreiden van zowel utilitair als recreatief fietsnetwerk en zorgen voor goede routeaanduiding. Nadruk ligt hierbij op het realiseren van verkeersveilige routes van en naar scholen en sportcomplexen.

Bestemmingsplan

Het beleid in gebieden met de bestemming 'Natuur' is zoveel mogelijk gericht op het behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden. Daarom zijn gronden met deze bestemming hiertoe hoofdzakelijk bestemd. Op gronden met de bestemming 'Natuur' is ook ondergeschikt extensief agrarisch natuurbeheer mogelijk. Voorts is eveneens ondergeschikt extensief recreatief medegebruik, zoals wandelen en fietsen, op deze gronden toegestaan. De natuur- en landschapswaarden in deze gebieden worden beschermd door gebruiksverboden en een omgevingsvergunningenstelsel voor werken en werkzaamheden.

Er zijn in het plan geen mogelijkheden opgenomen om nieuwe individuele of grootschalige (intensieve) verblijfsrecreatieve voorzieningen te kunnen ontwikkelen. Uitzondering vormen nieuwe kleinschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen (zoals kamperen en kleinschalige logiesaccommodaties).

Vanuit het bestemmingsplan gelden daarnaast planologische regels voor de molenbiotoop van de Westveense Molen in Polder Westveen. Deze leggen beperkingen op aan de hoogte van zowel de bebouwing als de beplanting binnen de molenbiotoop. Er is sprake van een zogenaamde 'vrijwaringszone - molenbiotoop', waarvoor de volgende regels gelden⁸:

- binnen een straal van 100 meter, gerekend vanuit het middelpunt van de molen, mag geen nieuwe bebouwing worden opgericht of beplanting aanwezig zijn, hoger dan de onderste punt van de verticaal staande wiek;
- binnen een straal van 100 tot 400 meter, gerekend vanuit het middelpunt van de molen, mag geen nieuwe bebouwing worden opgericht of beplanting aanwezig zijn, hoger dan 1/100 van de afstand tussen het bouwwerk of de beplanting en het middelpunt van de molen, gerekend vanaf de onderste punt van de verticaal staande wiek;
- indien op grond van het bepaalde bij de daar voorkomende bestemming(en) een lagere maximale bouwhoogte geldt dan de maximaal toelaatbare bouwhoogte ingevolge dit lid onder a en b, prevaleert de maximaal toelaatbare bouwhoogte van die bestemming.

⁸ bestemmingsplan Landelijk gebied Nieuwkoop, artikel 31.4 (NL.IMRO.0569.bpNKPLandelijkgebi-va01), www.ruimtelijkeplannen.nl

3 Eisen standplaatsen en leefgebieden

3.1 Natuurbeheertypen

3.1.1 Laagveenbos

Het habitatype wordt aangetroffen op voedselarme, zure veengronden die permanent onder invloed staan van hoge grondwaterstanden.

3.1.2 Kruiden- en faunairijk grasland

Het natuurbeheertype kruiden- en faunairijk grasland (N12.02) kan voorkomen op diverse bodems van vochtig tot droog en heeft doorgaans een (matig) voedselrijk karakter. Het grasland wordt meestal extensief beweid of gehooid en niet bemest. Er worden geen strenge eisen gesteld aan fosfaatgehalten van de bodem; meestal kan middels maaien en afvoeren worden gezorgd voor voldoende openheid waarin kruiden en insecten kunnen gedijen.

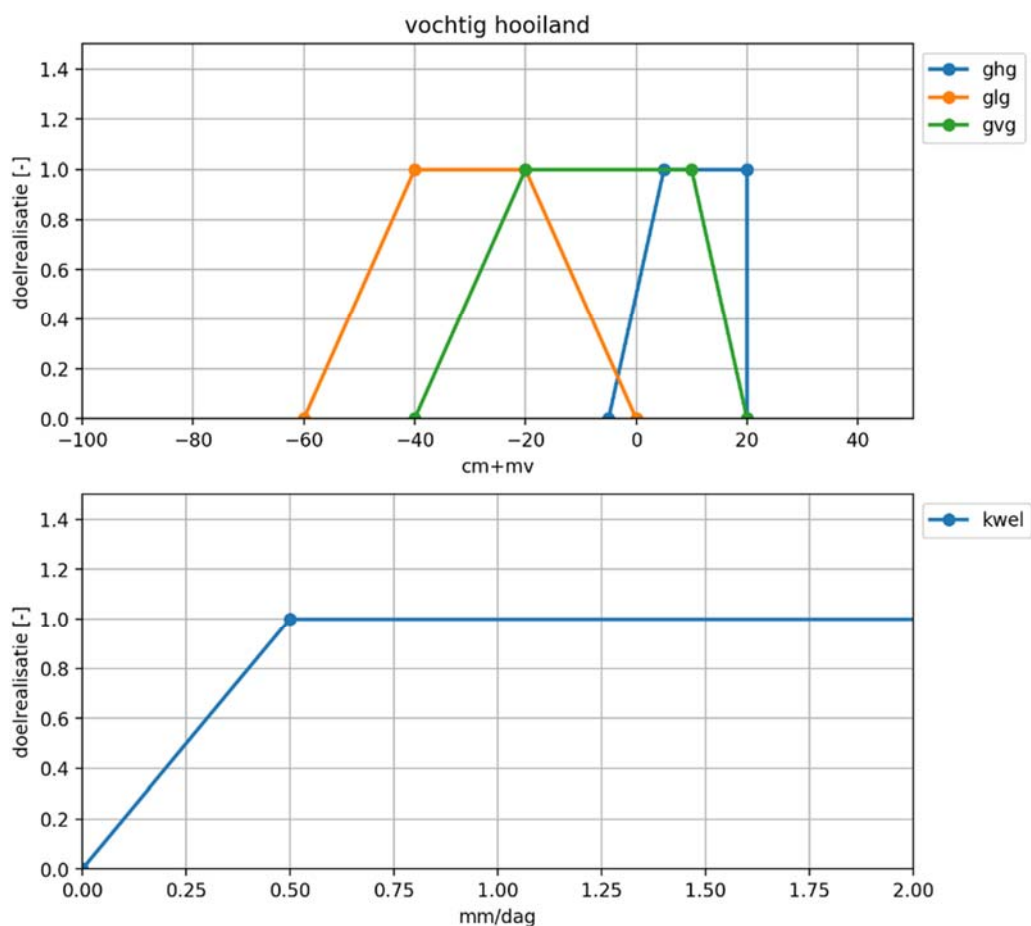

Figuur 3-1. Van linksboven, met de klok mee: streefbeeld van natuurbeheertypen laagveenbos, kruiden- en faunairijk grasland, vochtig hooiland en nat schraalland.

3.1.3 Vochtig hooiland

Vochtig hooiland is gebaat bij hoge grondwaterstanden in de natte periode die (ondiep) uitzakken in de droge periode (Figuur 3-2). Dit vereist een peilbeheer met een zekere bandbreedte. Daarnaast is het essentieel dat de

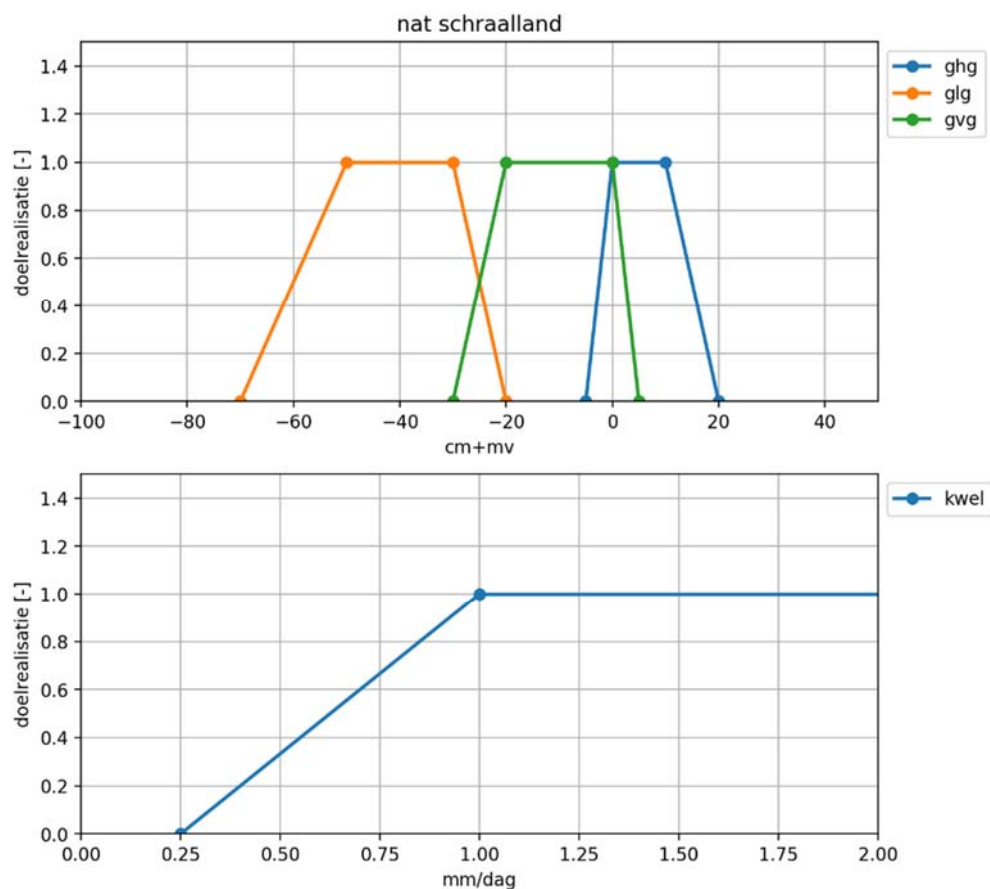
concentratie totaal en beschikbaar fosfor (P) relatief laag is; er wordt een streefconcentratie gehanteerd van 500-900 micromol per liter (Olsen-P; B-Ware 2018).

Figuur 3-2. Standplaatseisen met betrekking tot grondwaterpeilen en kwel voor vochtig hooiland (gebaseerd op Bij12-normen voorts aangepast op basis van gebiedskennis).

3.1.4 Nat schraalland

Ook voor nat schraalland geldt dat hoge grondwaterstanden in de natte periode nodig zijn, die (ondiep) uitzakken in de droge periode (Figuur 3-3). In vergelijking met vochtig hooiland gedijen natte schraallanden onder iets minder natte omstandigheden; in de zomerperiode mag het grondwater wat dieper uitzakken en in de winterperiode hoeft het water niet per se boven maaiveld te staan. De streefconcentratie voor Olsen-P ligt tussen 200-350 micromol per liter bodem (B-Ware 2018).

Figuur 3-3. Standplaatsseisen met betrekking tot grondwaterpeilen en kwel voor nat schraalland (gebaseerd op Bij12-normen voorts aangepast op basis van gebiedskennis).

3.2 Soorten

Purperreiger en grote zilvreiger

Foerageergebied voor deze twee reigersoorten bestaat uit plas-dras-oever, moeras, graslanden met voorjaarsinundaties (zoals vochtige hooilanden) en andere natte structuurrijke graslanden. Het voedsel dat wordt gezocht is kleine vis, grote insecten, muizen en amfibieën. De wateren waarin wordt gefoerageerd moeten een goede kwaliteit hebben; een goed doorzicht is hierin vooral van belang omdat het zichtjagers zijn en de prooi in dergelijk water voorkomen.

Smient

De smient gebruikt voornamelijk grotere watergangen als slaapgebied en graast op wat voedselrijkere (vochtige) graslanden.

Zwarte stern

De foerageerbiotoop van de zwarte stern bestaat uit open water al dan niet met waterplantenvegetaties, randen van brede helofytenzones, ruigtevegetaties en vochtige/natte graslanden. Het voedsel bestaat met name uit kleine vis, regenwormen en grote (water)insecten (afhankelijk van het seizoen); in mindere mate worden ook amfibieën gevangen. Foerageert ook hoog in de lucht op grote en kleine insecten. Brede open wateren, maximaal 1,5 meter diep, met waterplanten en helofytenrijke oever vormen dan ook goed jachtgebied. De soort is verstoringgevoelig en mijdt hoog opgaande elementen als bomen, bosschages en gebouwen.

De waterkwaliteit heeft bij voorkeur de volgende kenmerken:

- hoog doorzicht en zuurstofgehalte
- zwak (totaal-N max. 0,6 mg/l, totaal-P max. 0,06 mg/l) tot matig eutroof (totaal-N max. 1,0 mg/l, totaal-P max. 0,08 mg/l)
- pH neutraal tot basisch.

Figuur 3-4. Van linksboven, met de klok mee: zwarte stern, purperreiger, smient en grote zilverreiger.

Otter

De otter zoekt voedsel in open wateren en natte ruigten (moerassen, plas-dras-oeveren). Het voedsel bestaat hoofdzakelijk uit vis, amfibieën, watervogels, kleine zoogdieren en grote ongewervelden. De soort is gevoelig voor verstoring.

Figuur 3-5. Van links naar rechts: otter, noordse woelmuis en gestreepte waterroofkever.

Noordse woelmuis

Deze soort voedt zich met plantaardig materiaal, met name zeggen en biezen. De biotoop bestaat uit natte en incidenteel overstroomde riet- en ruigtevegetaties en structuurrijke graslanden. In drogere omstandigheden wordt de noordse woelmuis meestal verdreven door veldmuis of aardmuis. Intensieve beweiding is ongunstig. De soort kan enkele kilometers overbruggen als er geen barrières zijn in de vorm van akkers, bebouwing, bos of andere drogere vegetatie.

Gestreepte waterroofkever

Deze insectensoort komt voor in sloten met een redelijk tot goed ontwikkelde (en soortenrijke) submerse vegetatie en een meestal slecht ontwikkelde drijvende laag met waterplanten (zowel vrij drijvend als in de bodem). De waterkwaliteit moet goed zijn: helder, onvervuild, voedselarm tot matig voedselrijk (totaal-N max. 1,0 mg/l, totaal-P max. 0,04 – 0,08 mg/l), pH 6,5-7,5. De diepte van de wateren ligt meestal tussen 40 en 160 cm.

4 Conditionerende onderzoeken, knelpunten en oplossingen

4.1 Bodemchemie

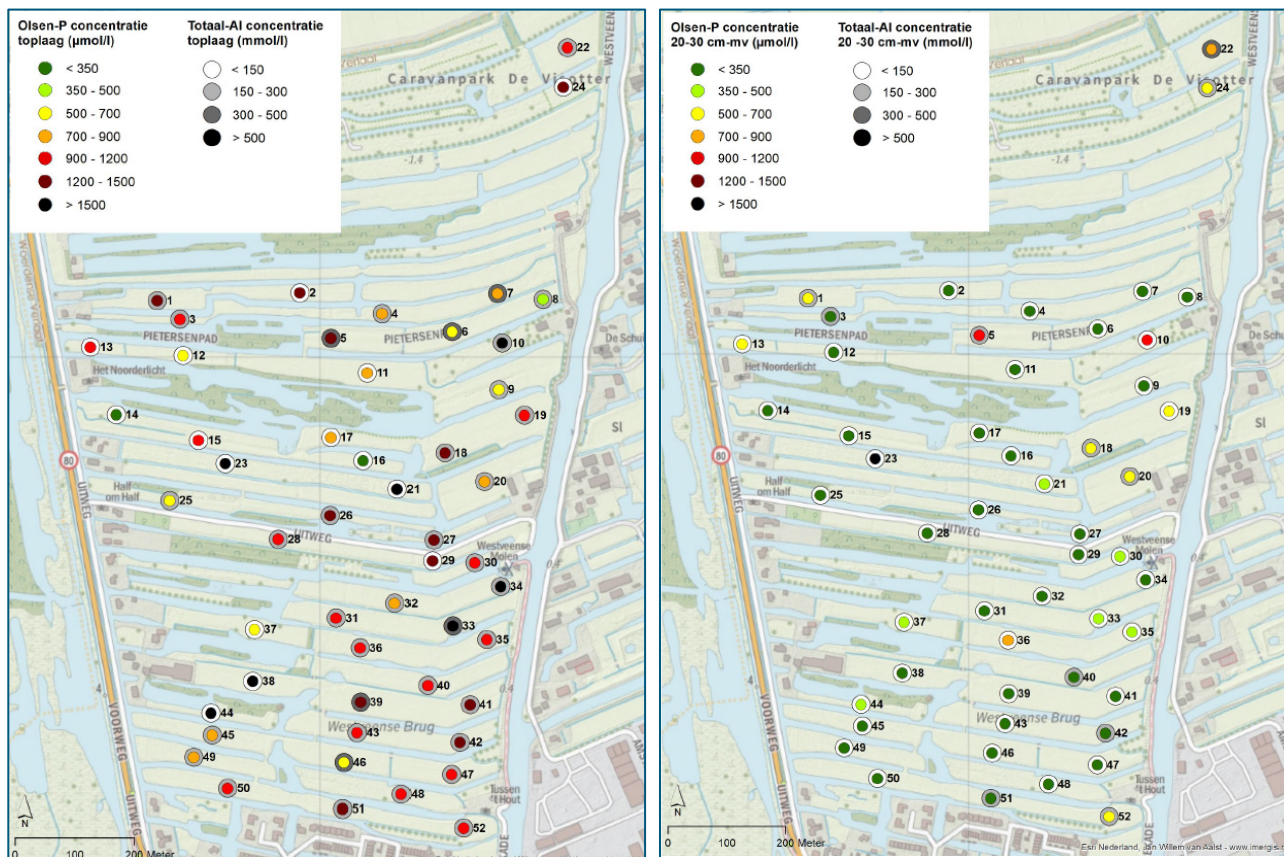
Bodemchemisch onderzoek gericht op fosfaatrijkdom en ontwikkelingsmogelijkheden voor natuurwaarden is uitgevoerd door B-Ware (2018)⁹. De belangrijkste conclusies van dit onderzoek zijn:

- In het onderzoeksgebied is sprake van veenbodems met een licht kleiige, veraarde, ijzerrijke toplaag;
- het zuurbufferend vermogen (vooral door Ca) is voldoende voor de ontwikkeling van nat schraalland of vochtig hooiland;
- door bemesting en veenoxidatie zijn de concentraties totaal-P en Olsen-P in de toplaag (lokaal fors) te hoog voor nat schraalland of vochtig hooiland. De uitspoeling naar diepere bodemlaag is beperkt: de concentraties nemen af in de diepte (zie Figuur 4-1);
- De grondwaterstanden zijn niet geschikt voor de ontwikkeling van de beoogde natuurbeheertypen nat schraalland en/of vochtig hooiland;
- Vernatting (met name in de zomerperiode) van de P-rijke toplaag zal leiden tot P-mobilisatie (interne eutrofiering), en daarmee tot ongewenste verzuuring, doordat ijzergebonden fosfaat wordt gemobiliseerd;
- Maatregelen om de P-concentraties in de bodem te verlagen zijn: verschrallingsbeheer (maaien en afvoeren), uitmijnen en het afgraven van de fosfaatrijke toplaag. Het is afhankelijk van de P-gehalten te verwachten dat verschralling door maaibeheer of uitmijnen lokaal erg lang zal duren;
- Het dient te worden voorkomen dat de nu permanent natte, nog intacte, veenbodem (onder, maar deels ook boven, de huidige GLG) in de toekomstige situatie door bijvoorbeeld het instellen van een flexibel peilbeheer kan droogvallen.
- Door het afgraven van de toplaag het perceel aan draagkracht verliest waardoor een maaibeheer alleen plaats kan vinden met speciale machines. Het geforceerd aflatens van water in de zomer om een maaibeheer mogelijk te maken kan leiden tot ernstige mineralisatie van het veen (Van de Broek et al., 2018) en moet worden voorkomen. Deze veenafbraak/mineralisatie kan leiden tot verzuuring (P- en N-mobilisatie) en verzuring. Dit kan op termijn leiden tot een slechte vegetatieontwikkeling/verzuuring.
- De mineralisatie kan worden beperkt door zo snel mogelijk een dichte vegetatieontwikkeling te realiseren, middels maaisel opbrengen na afgraving. De veengronden dienen zo nat mogelijk te worden gehouden met beperkte (maximaal 10-20 cm) droogval in de zomerperiode.

4.2 Grondwaterregime

Middels een grondwatermodel zijn de huidige grondwaterstanden berekend. Figuur 4-2 toont de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand (GVG), gemiddeld laagste (GLG) en gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG). In het voorjaar staat het grondwater overwegend 20 tot 50 cm beneden maaiveld. In de zomer zakt het verder uit, tot zo'n 75 cm beneden maaiveld, terwijl het in de winter stijgt tot overwegend 10 tot 30 cm beneden maaiveld.

⁹ B-Ware, 2018. Bodemchemisch onderzoek voormalige landbouwgronden Polder Westveen – onderzoek naar de natuurontwikkelingsmogelijkheden, concept rapportage. RP-18.073.18.62

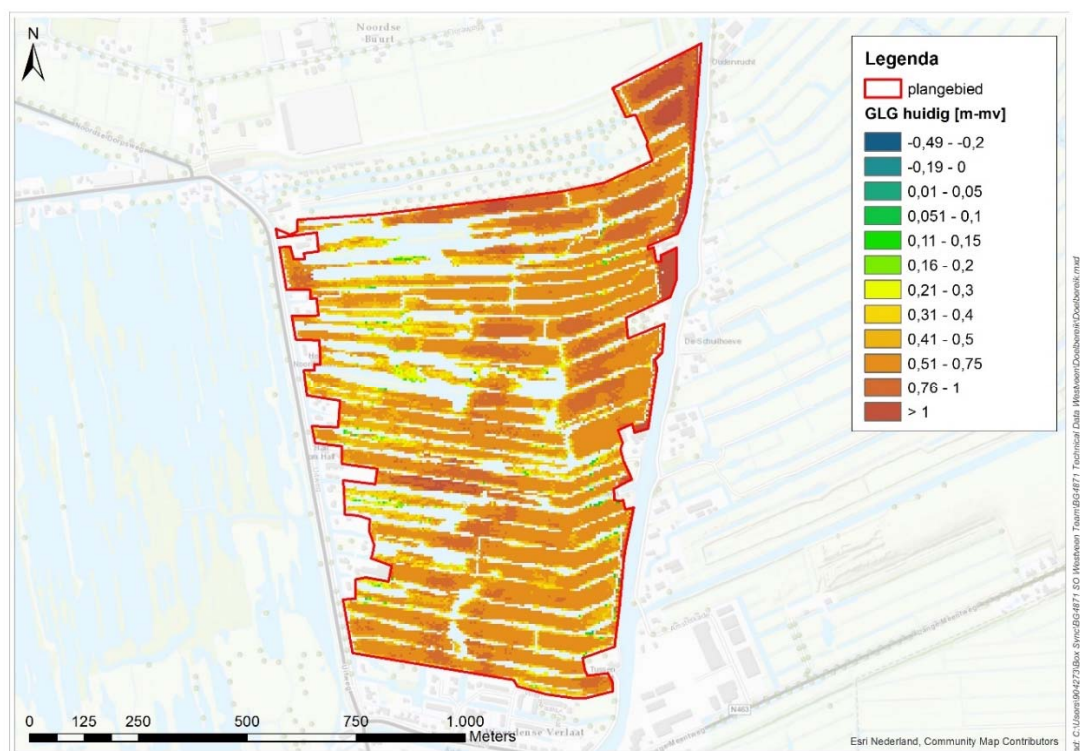
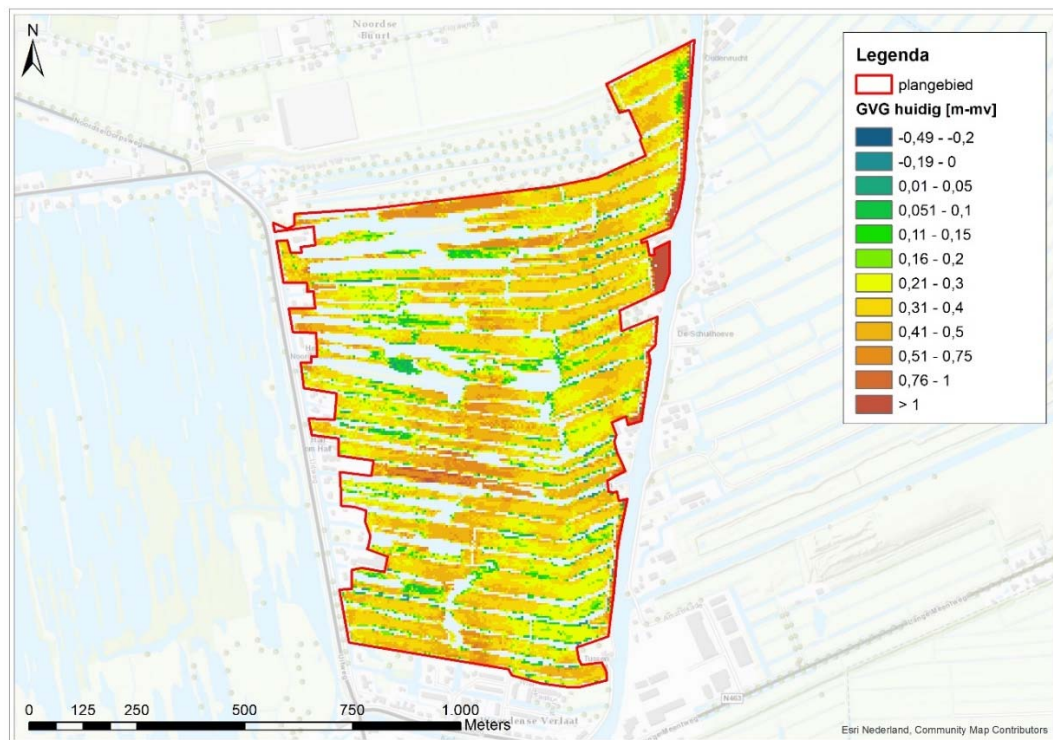
Figuur 4-1. Fosfaatgehalten in de toplaag (links) en op enkele decimeters diepte (rechts). Figuur uit rapportage van B-Ware (2018).

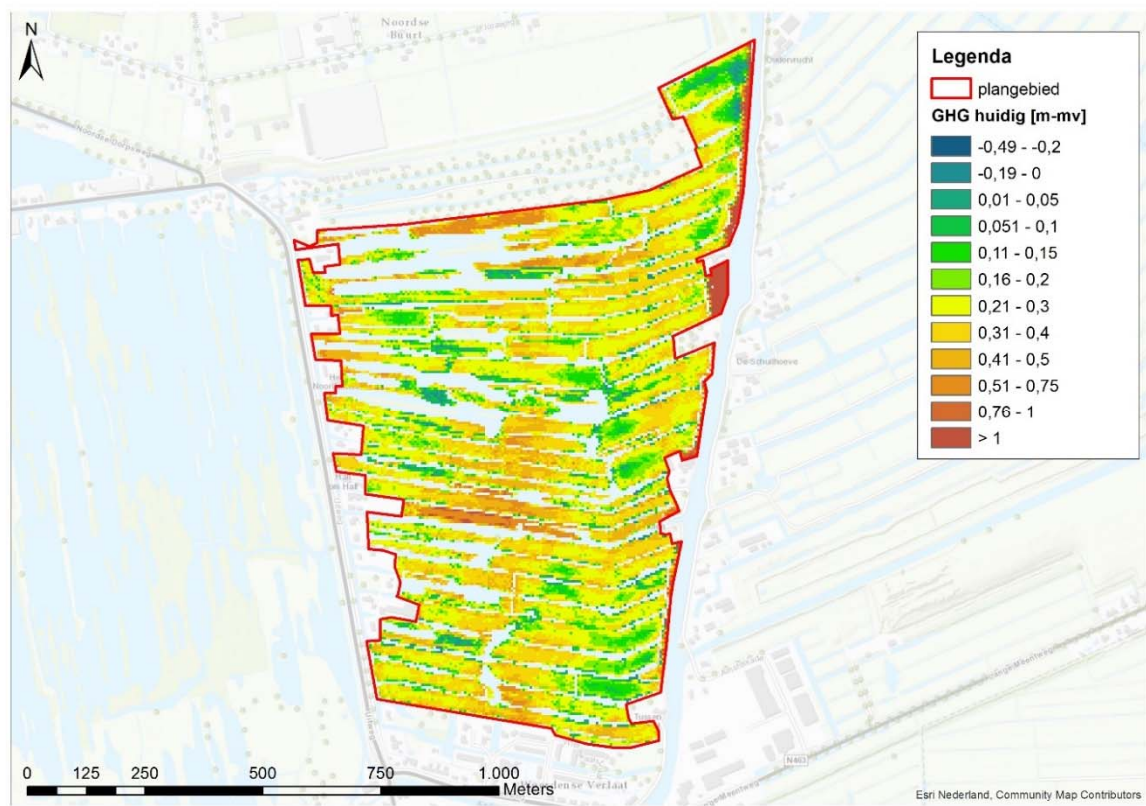
4.3 Waterkwaliteit

Uit meetgegevens aangeleverd door Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (zie bijlage A1) blijkt:

- Het inlaatwater vanuit de Kromme Mijdrecht is zeer voedselrijk met een gemiddelde concentratie voor ortho-fosfaat (opgelost) van 0,1 P mg/L en voor totaal fosfaat 0,25 mg P/L. Daarnaast is ook de sulfaatconcentratie erg hoog (60 mg/L). Tot voor kort zat het inlaatpunt nabij de molen waardoor de impact van dit inlaatwater in het gebied groter was dan thans waarschijnlijk het geval is;
- Het uitlaatwater richting de Noordse Buurt is voor wat betreft fosfaat nog rijker dan het inlaatwater, maar niet zo sterk opgeladen als het landbouwwater in het zuiden. De gemiddelde waarde voor totaal fosfaat bedraagt 0,3 tot 0,4 mg P/L en die voor ortho-fosfaat 0,2 mg P/L;
- Het oppervlaktewater in het zuidelijke deel van Polder Westveen (in agrarisch gebruik) heeft een zeer hoog fosfaatgehalte, namelijk ca. 0,6 mg P/L in de zomer. De waarde voor ortho-fosfaat bedraagt maar liefst tussen 0,4 tot 0,7 mg P/L. Het sulfaatgehalte ligt rond 43 mg/L.

Het inlaatwater voert sulfaat aan, dat in het zomerseizoen kan leiden tot een verhoogde anaerobe afbraak van organisch materiaal in de watergangen. Hierdoor wordt de baggeraanwas in de sloten versneld. De meeste watergangen hebben dan ook veel bagger. Meetgegevens hiervan zijn niet voorhanden, maar op basis van de leggerdiepte van de hoofdwatgang en veldwaarnemingen is de inschatting dat de baggerlaag gemiddeld zo'n 50 tot 75 cm dik is. De waterkwaliteit wordt met name in het zuidelijk deel van de polder sterk beïnvloed door uit- en afspoeling van fosfaat uit de percelen, als gevolg van bemesting. Dit bemestingseffect zien we terug in het uitlaatwater. Dit betekent dat het waarschijnlijk is dat in een groot deel van Polder Westveen sterk beïnvloed wordt door de slechte waterkwaliteit in het zuidelijk deel.

Figuur 4-2. gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand (GVG; boven), gemiddeld laagste (GLG; midden) en gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG; onder) in Polder Westveen.

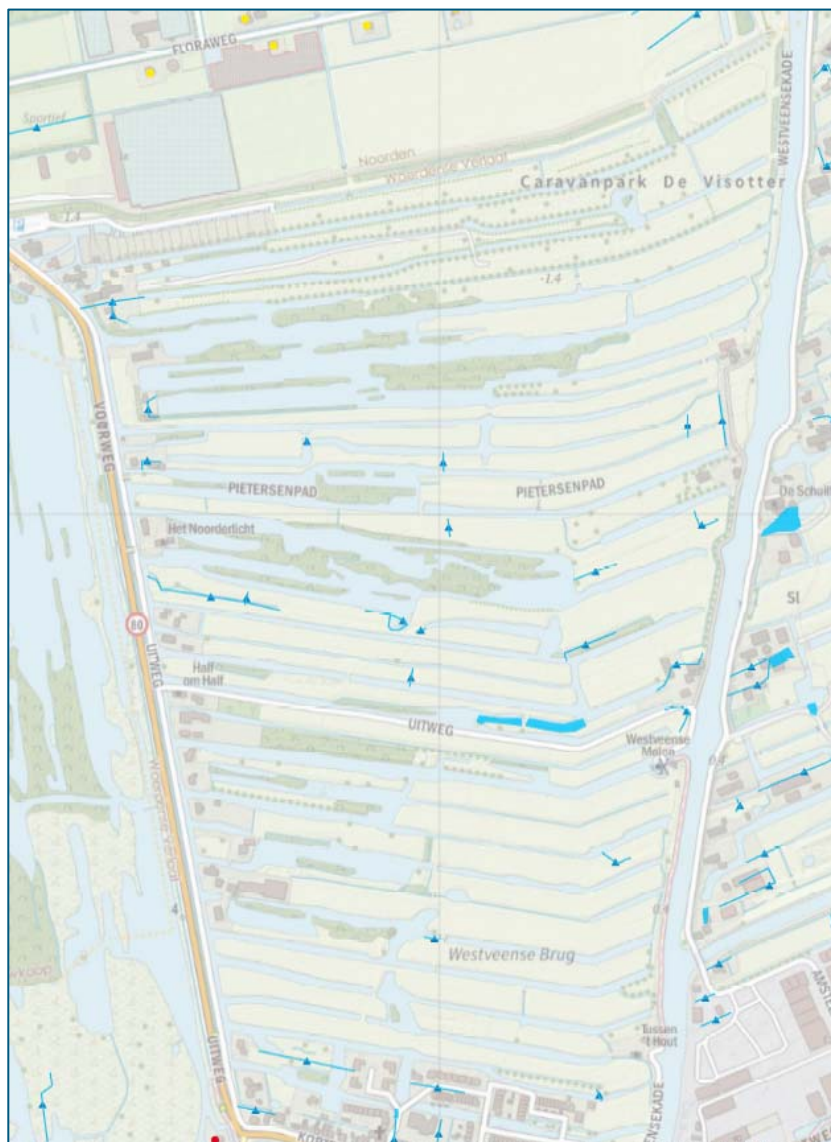
4.4 Dempingen

Er is een aantal sloten in de Polder Westveen gedempt, blijktens informatie van Provincie Zuid-Holland (Figuur 4-3). Het gaat om slootdempingen tussen 1955 en 1992 die als potentieel ernstig, maar niet urgent zijn bestempeld. De bredere lijn in de figuur direct ten noorden van de dwarsweg Uitweg betreft een natuurlijke verlanding, dus geen demping van materiaal.

Percelen waarvan het maaiveld wordt verlaagd om zo een gunstigere standplaats te creëren, zijn voorheen nooit sloten geweest, dus er wordt geen dempmateriaal afgegraven. Daarom is er geen kans op problemen met verontreinigde grond als gevolg van vroegere dempingen.

4.5 Kabels en leidingen

Figuur 4-4 toont de aanwezige kabels en leidingen. Binnen het plangebied zijn met uitzondering van de Uitweg, geen kabels en leidingen aanwezig. Aan de oostzijde ligt een waterleiding binnen het plangebied. Hier moet bij vergravingen rekening mee worden gehouden

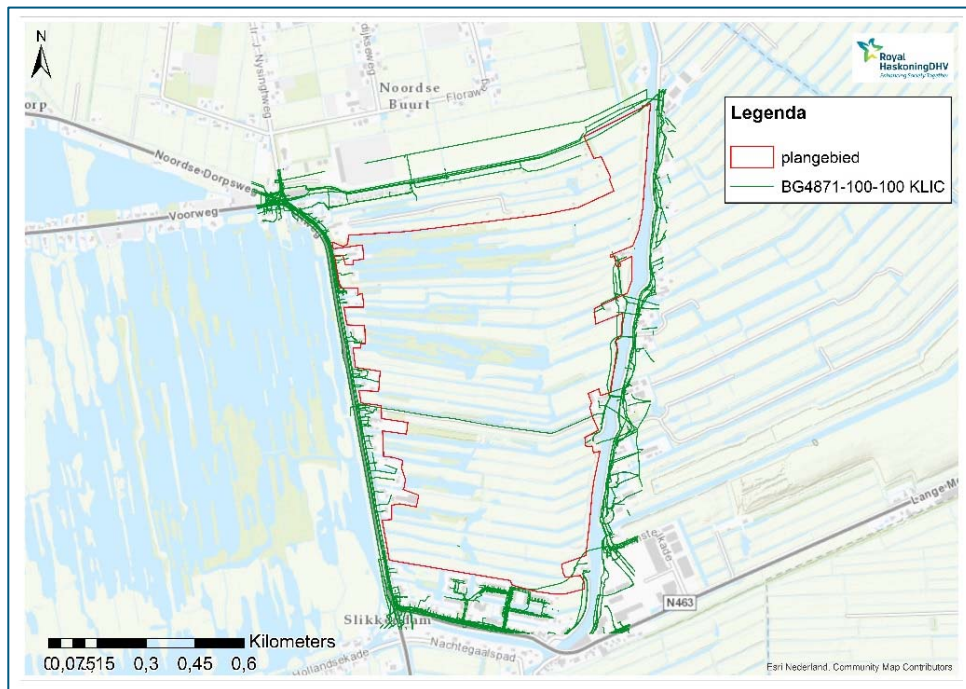

Figuur 4-3. Historische dempingen van watergangen in Polder Westveen. Bron: Historisch Bodembestand Provincie Zuid-Holland¹⁰.

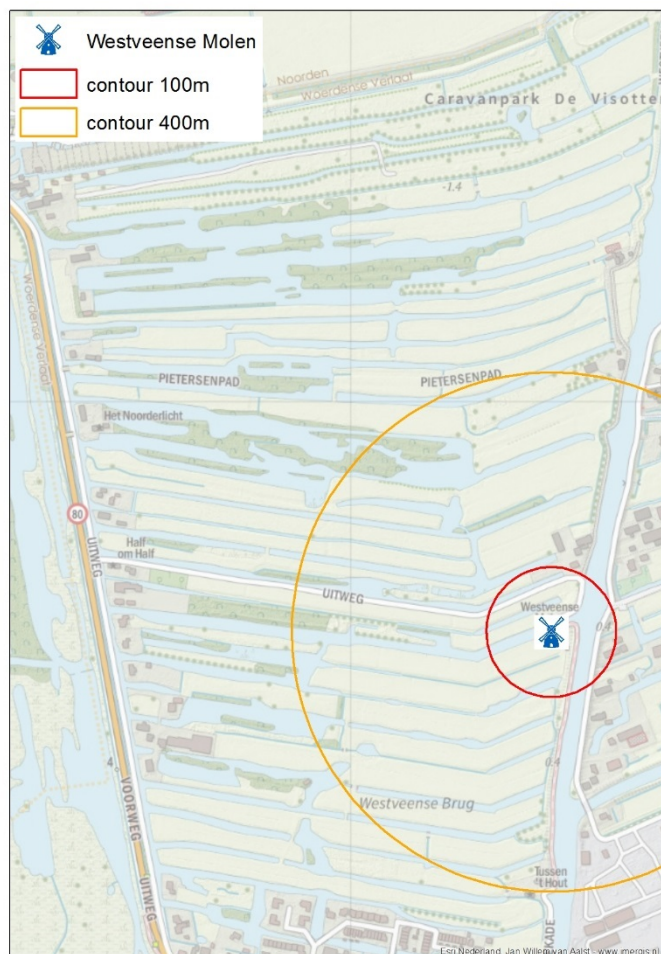
4.6 Molenbiotoop

De vrijwaringszone binnen 100 en 400 meter afstand van de Westveense molen bestaat een groot deel van de polder (Figuur 4-5). Er is een hoogteverschil van ongeveer 1,5 m tussen het laagste punt van de molenwieken en het maaiveld op het naastliggende perceel. Binnen 100 meter afstand van de molen mag een eventuele opgaande vegetatie (zoals een ruigte-oever) dus maximaal 1,5 m hoog worden.

¹⁰ <https://atlas.zuid-holland.nl/GeoWeb54/index.html?viewer=Bodematlas>

Figuur 4-4. KLIC-melding Westveen.

Figuur 4-5. De Westveense Molen en de contouren van 100 (rood) en 400 meter (oranje) rondom de molen.

4.7 Samenvatting knelpunten

Tabel 4-1 vat de knelpunten voor natuurontwikkeling (gelet op de eisen aan standplaatsen en leefgebieden van soorten) samen die gedestilleerd kunnen worden uit de conditionerende onderzoeken.

Tabel 4-1: Samenvatting van knelpunten in Polder Westveen ten aanzien van de huidige opgaven en mogelijk aanvullende opgaven voor natuurontwikkeling.

<i>knelpunt</i>	<i>beperkend voor</i>	<i>toelichting</i>
slechte waterkwaliteit (intern + inlaat; bagger)	kwaliteit leefgebied voor - gestreepte waterroofkever - purperreiger - grote zilverreiger - otter - zwarte stern	- hoge gehalten sulfaat en fosfaat leiden tot baggeraanwas en algenbloei, waardoor ontwikkeling watervegetatie en bijbehorende fauna (insecten, amfibieën, vissen) achterwege blijft
hoge concentratie Olsen-P en totaal P in toplaag bodem	ontwikkeling vochtig hooiland en nat schraalland waterkwaliteit, door uitspoeling naar het oppervlaktewater	- overmaat aan nutriënten in de toplaag leidt tot dominantie eutrafente plantensoorten, waardoor typische hooi- en schraallandsoorten niet kunnen gedijen
Amerikaanse rivierkreeft	Bestendige vestiging waterplanten en helofyten	- de kreeften eten (met name wortelde) waterplanten. Reeds bij een relatief beperkt aantal kreeften kan dit leiden tot nagenoeg vegetatieloze watergangen
grondwaterstanden in de percelen (GxG's) te laag	ontwikkeling vochtig hooiland en nat schraalland	- huidige drooglegging is te groot; percelen zijn veelal te droog voor deze natte graslandtypen
structuurarme vegetatie	schuilmogelijkheden voor - otter - noordse woelmuis prooienbeschikbaarheid voor - zwarte stern - purperreiger, grote zilverreiger	- otter verblijft in ruige (natte) vegetatie - noordse woelmuis schuilt en foerageert in natte ruigten - zwarte stern jaagt op grote insecten die leven in natte bloemrijke ruigten
ontbrekende verbinding schraallanden NKP - Bovenlanden	ontwikkeling en duurzaam behoud natte schraallanden in de regio	- planten- en diersoorten van natte schraallanden kunnen geen grote afstanden overbruggen, waardoor (genetische) uitwisseling achterwege blijft

4.8 Oplossingsrichtingen

4.8.1 Verbeteren waterkwaliteit

Baggeren

De sterke baggeraanwas dient periodiek te worden verwijderd door de watergangen te baggeren. Omdat momenteel de meeste sloten zeer veel bagger hebben, is het wenselijk om zoveel mogelijk watergangen in één keer te baggeren. Het is in dit stadium nog niet duidelijk waar een baggerdepot kan worden gerealiseerd. Mogelijkheden zijn eventueel een of meerdere percelen in de Noordse buurt. In latere fasen kan het baggeren meer gefaseerd uitgevoerd worden in tijd en ruimte, om macrofauna en watervegetatie duurzaam te behouden in de polder.

Aanpassen peilregime

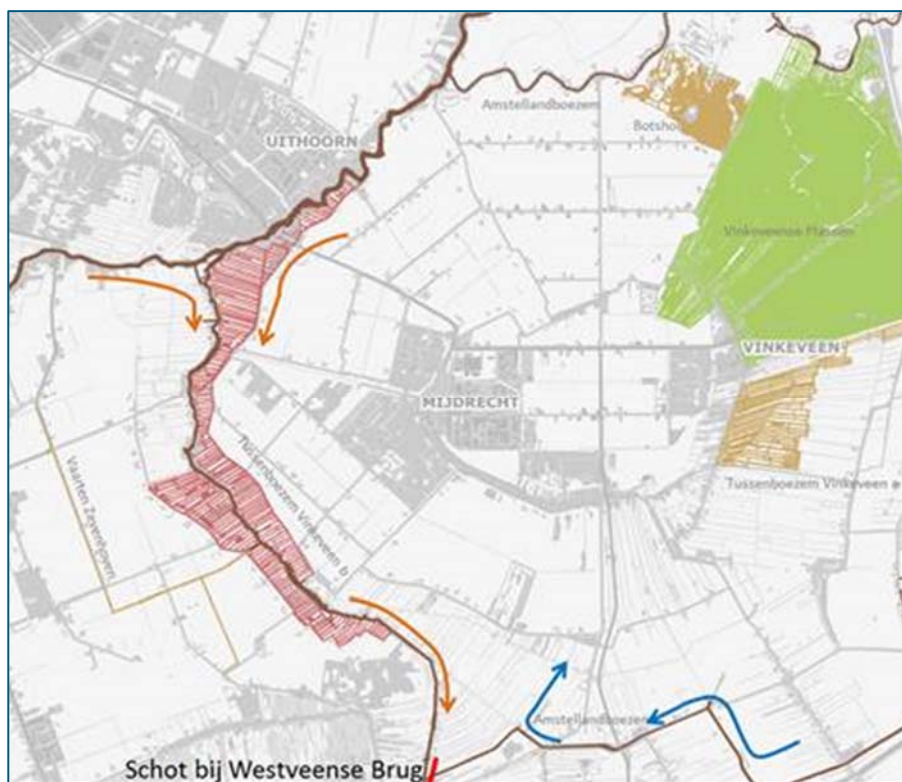
Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is voornemens om een nieuw peilbesluit te nemen waardoor het peilbeheer in de nabije toekomst flexibel en neerslag-gestuurd wordt, binnen de huidige bandbreedte. Voorzien is in effectivering in het derde of vierde kwartaal van 2019. Dit betekent dat in natte perioden met weinig verdamping (meestal de winter en vroeg voorjaar) het peil hoger staat, tot maximaal NAP -1,85 m, terwijl in drogere perioden (meestal

zomer) het peil kan uitzakken tot NAP -1,90 m. Een ruimere peilmarge is niet mogelijk vanwege de bebouwing. Middels een waterbalansstudie heeft Waterschap Amstel, Gooi en Vecht berekend dat de inlaatbehoefte vanuit de Kromme Mijdrecht met de helft kan worden teruggebracht ten opzichte van de huidige situatie, hetgeen betekent dat er nog een 40.000 m³ per jaar zou moeten worden ingelaten (zie voetnoot 6) voor doorvoer naar de Noordse Buurt en peilhandhaving in Polder Westveen. De hoeveelheid laterale dijkse kwel vanuit de Kromme Mijdrecht zal naar verwachting iets toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Een en ander betekent een forse reductie van de hoeveelheid gebiedsvreemd water.

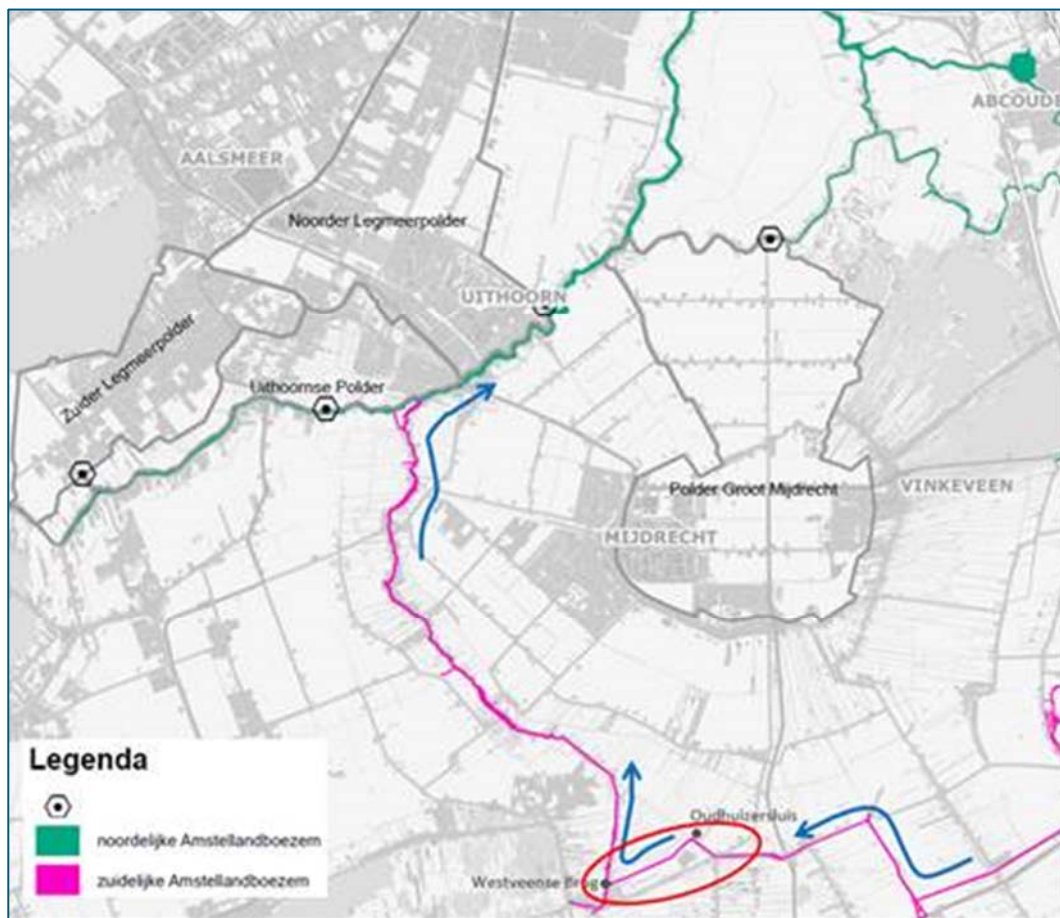
Vanwege de woningen en de omliggende infrastructuur is een ruimere peilmarge, hoewel vanuit de natuurfunctie gewenst, niet mogelijk.

Verbetering inlaat

Uit informatie aangeleverd door Waternet blijkt dat er in de toekomst zicht is op verbetering van de kwaliteit van het inlaatwater uit de Kromme Mijdrecht. In de zomer van 2018 is vanwege de extreme droogte een tijdelijke dam bij de Westveensebrug geplaatst om zoutindringing vanuit de Kromme Mijdrecht richting Heinoomsvaart en de Geer te voorkomen, zie Figuur 4-6. Deze tijdelijke dam is nu niet meer aanwezig. Waternet is verder voornemens, maar nog niet door bestuur goedgekeurd, om een KRW-maatregel uit te voeren om de waterkwaliteit in de Kromme Mijdrecht te verbeteren. Deze maatregel houdt in dat er mogelijk een permanent 'waterkwaliteitsscherm' geplaatst wordt (zie Figuur 4-7). Daarnaast zal een pomp ervoor zorgen dat er zoet water uit de Groote Heicop en de Geer de Kromme Mijdrecht op wordt geduwd (zie Figuur 4-7). Dit water uit de Groote Heicop en de Geer is van gunstige kwaliteit: ortho-P ligt onder 0,1 mg P / L en totaal-P onder 0,2 mg P / L (zie Bijlage A1). Deze meetgegevens van de punten GEE003 in de Geer en GHC002 in de Groote Heicop zijn, na de mogelijke uitvoering van de KRW-maatregelen die ervoor zorgen dat dit water van grote invloed zal zijn op de Kromme Mijdrecht ter hoogte van de inlaat, representatief voor de waterkwaliteit. Deze kwaliteit zal bepalend zijn voor de kwaliteit van het inlaatwater voor de polder Westveen.

Figuur 4-6. Locatie van de tijdelijke dam (rood) waardoor indringing van zout water wordt tegengegaan. Bron: Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Figuur 4-7. Zoekgebied voor de te plaatsen KRW-maatregel (rood omlijnd). Bron: Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Aanpassen kleine inlaten langs de dijk van de Kromme Mijndrecht

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht verkent de mogelijkheden om de twee kleine particuliere inlaten vanuit de Kromme Mijndrecht te laten aanpassen. Het is daarbij essentieel dat de bebouwing, waarvoor de inlaten een fundering beschermende functie hebben, geen risico op schade loopt.

Amerikaanse rivierkreeft

Er dient actief te worden ingezet op het vangen van Amerikaanse rivierkreeften. Middels monitoring zal moeten worden vastgesteld of deze soort in voldoende mate, bestendig is bestreden.

Verlengde aanvoer

De invloed van het (met name) sulfaatrijke inlaatwater uit de Kromme Mijndrecht kan worden verminderd door een zogenaamde verlengde aanvoerroute van het inlaatwater. Dit betekent dat middels het strategisch plaatsen van dammen en duikers ervoor gezorgd kan worden dat het inlaatwater een zo lang mogelijke weg aflegt alvorens het terechtkomt in de wateren waar een goede waterkwaliteit het meest van belang is. Het water raakt door bezinking en opname door algen, bacteriën, planten et cetera een groot deel van het beschikbare sulfaat en fosfaat kwijt. De invloed van inlaatwater op het “ver weg gelegen” deel van het watersysteem is dus klein, en die van regenwater en lokale processen groot.

Compartimentering

Het is duidelijk dat de waterkwaliteit in het zuidelijke deel van Polder Westveen te wensen overlaat. Zolang er geen zicht is op verwerving van de percelen waar bemesting op plaatsvindt, dient ervan te worden uitgegaan dat deze percelen een bron van fosfaat zullen blijven en nadelige effecten op blijven leveren voor de waterkwaliteit. Daarom is het nodig dat middels compartimentering of afkoppeling het oppervlaktewater rondom en tussen die percelen wordt gescheiden van het water waar een doelstelling voor leefgebieden van doelsoorten op ligt. Tegelijkertijd kan het niet worden uitgesloten dat er vanuit percelen waar nu geen agrarisch gebruik op zit, nog een aantal jaren uitspoeling van fosfaat optreedt als gevolg van bemesting in het (recente) verleden of oxidatie van weinig materiaal (zie ook paragraaf 7.1).

Aparte in- en uitlaat voor het zuidelijk deel

Het realiseren van een aparte in- en uitlaat is een mogelijkheid om oppervlaktewater dat onder invloed staat van bemesting gescheiden te houden van water dat onderdeel is van het leefgebied van diersoorten zoals genoemd in de opgave (zie paragraaf 3.2).

4.8.2 Voedselrijke toplaag bodem en ontoereikend grondwaterregime

Het afplaggen van percelen met een voedselrijke toplaag is een methode om de hoge fosfaatgehalten kwijt te raken, en een nieuwe toplaag te creëren waarin de fosfaatgehalten voldoende laag zijn. Tegelijkertijd komt het nieuwe maaiveld dan dicht bij het grondwater, zodat het knelpunt van te droge omstandigheden ook kan worden opgelost. Het is dan uiteraard van belang dat een zodanige afgraafdiepte kan worden gevonden dat zowel de fosfaatgehalten als het grondwaterregime een gunstige toestand bereiken.

4.8.3 Vegetatiestructuur

De vegetatiestructuur kan worden verbeterd – hetgeen inhoudt dat er meer schuilgelegenheid en foerageermogelijkheid komt voor otter, noordse woelmuis, vogelsoorten – door ontwikkeling van brede oeverzones. Omdat de gunstige omstandigheden voor enerzijds otter en noordse woelmuis, en anderzijds de reigersoorten, enigszins verschillen, is het aan te bevelen om twee typen oevervegetatie te ontwikkelen:

1. kruidenrijke oever: dit is een oever waarvan de bodem min of meer op het oppervlakte/grondwaterniveau ligt. Hierin kunnen zich min of meer opgaande natte ruigten vormen met grote zeggen, biez en oeverkruiden zoals grote kattenstaart, koninginnenkruid, gele lis, zwanenbloem et cetera. Deze oevervegetatie is met name van waarde voor otter, noordse woelmuis en zwarte stern.
2. plasoever: dit is een ondiepe waterstrook, met de bodem op ongeveer 30 cm onder het waterpeil. De vegetatie heeft meer een helofytenkarakter en is meer open van structuur. Doordat dit goed biotoop is voor amfibieën, is het zeer geschikt jachtgebied voor purperreiger en grote zilvereiger. Ook grote insecten gedijen hierin goed, zodat het ook voor zwarte stern van waarde is.

4.8.4 Verbindende functie voor natte schraallanden

Bij het kiezen van percelen voor het ontwikkelen van natte schraallanden, kan een ruimtelijke configuratie worden beoogd, zodanig dat de te overbruggen afstanden voor planten (middels stuifmeel en zaden) en dieren zo klein mogelijk is en er zo weinig mogelijk barrières tussen liggen. Er dient dus ruimtelijk aansluiting te worden gezocht tussen de huidige voorkomens van natte schraallanden in enerzijds de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, en anderzijds de Bovenlanden ten oosten van de Kromme Mijndrecht.

5 Potenties

5.1 Huidige opgaven Westveen

5.1.1 Kruiden- en faunarijk grasland en laagveenbos

In principe zijn potenties voor ontwikkeling van kruiden- en faunarijk grasland op alle percelen in Polder Westveen aanwezig. Er zijn geen inrichtingsmaatregelen nodig voor dit beheertype; het volstaat om de bemesting te stoppen of zeer beperkt te houden, en een beheer te voeren van maaien en afvoeren met eventueel nabeweiding.

Laagveenbossen zijn reeds aanwezig in de polder. Er is geen wens om dit type verder uit te breiden. De kwaliteit van de laagveenbossen zal zich in principe verbeteren zonder verdere ingrepen of beheer, doordat de bomen ouder worden. Plaatselijk kan het echter nodig zijn om bomen periodiek af te zetten, om te voorkomen dat deze omvallen en daardoor oevers beschadigen.

5.1.2 Otter, smient, purperreiger en grote zilverreiger

Er zijn volop mogelijkheden om kruidenrijke oevers en plas-dras-bermen te realiseren in Westveen. Voor de smient zijn in de huidige situatie reeds goede omstandigheden voor wat betreft water en vegetatie. Voor de otter en alle drie de vogelsoorten geldt dat het beperken van verstoring van groot belang is.

5.2 Mogelijk aanvullende opgaven Westveen

5.2.1 Nat schraalland en vochtig hooiland

De potenties voor natte schraallanden en vochtige hooilanden zijn bepaald aan de hand van enerzijds de gemeten fosfaatgehalten in de bodem, op verschillende diepten (B-Ware, 2016) en anderzijds de eisen die deze graslandtypen aan het grondwaterregime stellen (zie paragraaf 3.1). Er is steeds voor elk perceel gezocht naar afgraafdiepten waarbij zowel het fosfaatgehalte als de grondwaterpeilen overeenkomen met de randvoorwaarden van de beheertypen. Voor wat betreft de grondwaterpeilen is gekeken naar zowel de gemiddeld laagste (GLG), de gemiddelde voorjaars- (GVG) als de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG). De GVG, GLG en GHG samen, wordt GxG genoemd. GxG is bepaald aan de hand van een voor dit gebied opgesteld grondwatermodel.

De stappen die hierin zijn gemaakt:

1. Wat is het plagadvies gegeven door B-Ware (2018), puur vanuit bodemchemisch oogpunt? Dit leverde de minimale plagdiepte om tot een gunstig fosfaatgehalte te komen.
2. Levert de plagdiepte zoals gegeven in punt 1 ook een gunstig grondwaterregime (GxG) op?
3. Als de GxG bij die afplagdiepte ontoereikend is (lees: te droge condities), hoeveel moet er extra geplagd worden om tot een gunstige GxG te komen?

Ten behoeve van stap 3 is aan het plagadvies van B-ware respectievelijk 5, 10, 15, 20 en 30 cm toegevoegd waarna met behulp van het grondwatermodel is doorgerekend wat het effect hiervan is op de GxG. Voor de goede orde: het plagadvies van B-ware is niet voor alle percelen gelijk. Dit betekent dat ook de uiteindelijk gunstige plagdiepte (dus ten behoeve van realisatie van de preferente grondwaterstanden) per perceel verschilt, afhankelijk van de huidige drooglegging en het B-ware plagadvies. Voor het ene perceel is aanvullend plaggen met 5 cm voldoende, voor een ander dient er aanvullend 20 cm te worden geplagd.

Percelen waarvoor geldt dat afplaggen in geen enkel geval leidt tot de combinatie van een voldoende laag fosfaatgehalte enerzijds, en de juiste grondwaterpeilen door het jaar anderzijds, hebben dus geen potentie voor nat schraalland of vochtig hooiland. Voor die percelen is de potentie dus “beperkt” tot kruiden- en faunarijk grasland,

waarbij opgemerkt moet worden dat ook het beheertype kruiden- en faunairijk grasland een waardevolle toevoeging is aan de totale natuurwaarde van Polder Westveen.

Via onderstaande link kunnen de kaartjes worden ingezien wat 5, 10, 15, 20 en 30 cm extra plaggen betekent voor de GxG en in welke mate deze overeenkomt met de eisen die nat schraalland en vochtig hooiland stelt aan de grondwaterstanden (doelbereik). Bij het bepalen van het doelbereik is er overigens vanuit gegaan dat niet in elke pixel (5 x 5 m) van een perceel de GxG optimaal of suboptimaal hoeft te zijn. Indien het perceel veruit overwegend een gunstig doelbereik laat zien, is ervoor gekozen dat bijbehorende plagdiepte dus de voorkeursdiepte is.

Via onderstaande link zijn de GxG-kaarten en doelbereik-kaarten te zien en downloaden:

<https://royalhaskoningdhv.box.com/s/rbhuc330kr7k911t6qs2n6ctb77909fh>

Deze exercitie leidt tot een potentiekaart voor Polder Westveen waarbij is ingezet op maximale realisatie van nat schraalland en vochtig hooiland. Het resultaat is weergegeven in Figuur 5-1. Vanwege het zeer geringe verschil in (toekomstig) zomer- en winterpeil en de gestelde eisen aan de grondwaterstanden (Figuur 3-2 en Figuur 3-3) blijkt dat nat schraalland overwegend eerder binnen bereik ligt dan vochtig hooiland. In de praktijk zal blijken dat delen zich meer als vochtig hooiland zullen ontwikkelen, met name waar het toch wat natter blijkt te zijn dan nu gemodelleerd. Een en ander is natuurlijk ook afhankelijk met welk bronmateriaal de geplagde percelen worden geënt (maaisel aanbrengen of inzaaien met een geschikt mengsel; in beide gevallen van een nabijgelegen referentievegetatie).

5.2.2 Zwarte stern

Er zijn volop mogelijkheden om kruidenrijke oevers en plas-dras-bermen te realiseren in Westveen. Vooral de kruidenrijke oevers kunnen voor een bijdrage aan de kwaliteit van de polder als foerageergebied voor zwarte sterns zorgen, doordat in dergelijke oevers veel grote insecten (vooral libellen) kunnen leven. Het baggeren van de wateren is een verbetering van biotoop voor vis en (water)insecten.

Het beperken van verstoring is van groot belang. Demeest kansrijke delen van Westveen liggen in het meer open midden en zuiden, omdat zwarte sterns bos en andere hoog opgaande vegetatie – wat in het noordelijk deel meer aanwezig is – mijden.

5.2.3 Noordse woelmuis

De noordse woelmuis kan profiteren van ontwikkeling van structuurrijke natte oevervegetaties en natte (schrale) graslanden. De soort is in het recente verleden waargenomen in Westveen. De kans is daarmee groot dat de plaatselijke populatie zich verder kan ontwikkelen.

5.2.4 Gestreepte waterroofkever

De gestreepte waterroofkever kan profiteren van verbetering van de waterkwaliteit door het baggeren van de watergangen en het verbeteren van het watersysteem (afkoppelen landbouwwater, verlengde aanvoerroute) en de kwaliteit van het inlaatwater (verminderen sulfaat- en fosfaatbelasting). Hierdoor zal het water helderder worden, waardoor een rijke watervegetatie kan ontstaan. De kleine waterfauna die hierop leeft is voedsel voor de gestreepte waterroofkever.

6 Opmaat naar het voorlopig schetsontwerp

6.1 Procesverloop

Gaandeweg het proces is de oorspronkelijke indeling in de deelgebieden op perceelsniveau losgelaten. Dit als gevolg van het feit dat particulieren die in deelgebied 3 waren ingedeeld en daarmee gekoppeld waren aan fase 2, te kennen hebben gegeven particulier natuurbeheer te willen gaan uitvoeren. Deze particulieren zijn om die reden toegevoegd aan fase 1. Daarnaast zijn de noordelijke landbouwpercelen die waren ingedeeld in deelgebied, fase 1 voorsnog toegedeeld aan fase 2.

De verslagen van de ontwerpessies zijn opgenomen in bijlage A2.

6.2 Recreatie

De keuzes die zijn gemaakt:

- verleggen Pietersenpad t.b.v. meer rust voor foeragerende vogels;
- verplaatsen trekpontje, vanwege verleggen Pietersenpad;
- extra bankjes;
- geen afvalbakken, vanwege vrees zwervvuil;
- geen extra paden in het gebied of over de kade, vanwege wens om recreatiedruk te beperken;
- geen parkeerplaatsen in het plangebied. Er is een zoekgebied voor realisatie van een parkeerplaats.

6.3 Landschap

De keuzes die zijn gemaakt:

- handhaven zichtlijnen vanuit kern Woerdense Verlaat: geen opgaande vegetatie in een brede zone tussen de woonkern en de Westveense molen, aan de zuidoostkant van de polder;
- idem west-oost tussen de bosschages.

6.4 Natuurbeheertypen en vegetatiestructuur

Potenties

Het bodemchemisch onderzoek in combinatie met het hydrologisch onderzoek middels het rondwatermodel toont dat er over een groot oppervlak potentie is om nat schraalland en/of vochtig hooiland te ontwikkelen. Voor het ecologisch functioneren van deze vegetaties is ontwikkeling van dit hele oppervlak niet nodig. Evenmin is dit nodig om tegemoet te komen aan leefgebied-eisen van doelsoorten voor Polder Westveen en die (voor een deel) afhankelijk zijn van deze vegetaties. Er is gekozen om op een aantal locaties een zodanige min of meer aaneengesloten structuur van deze bijzondere vegetaties ontstaat in west-oost richting zodat er een verbinding ontstaat tussen de Schraallanden Kromme Mijdrecht en de Nieuwkoopse Plassen. Deze locaties zijn zo gekozen dat deze zo veel als mogelijk liggen tegenover open structuren aan de oostzijde van de Kromme Mijdrecht (zodat barrières voor migratie en verspreiding zoveel mogelijk worden opgeheven) én in het verlengde van de otterpassages (zodat otter en noordse woelmuis deze preferente vegetaties kunnen gebruiken voor migratie).

Plasoeveren worden voornamelijk geprojecteerd langs percelen met de bestemming kruiden- en faunairijk grasland. Deze percelen liggen overwegend langs de bredere watergangen welke aan weerszijde vrij zijn van bos of andere opslag. Drasoeveren worden vanuit praktisch oogpunt en ecologisch relatie voornamelijk gerealiseerd langs percelen met de bestemming nat schraalland en/of vochtig hooiland.

Beheerbaarheid

Smalle percelen en percelen die slecht bereikbaar zijn voor maaimachines zijn niet aangemerkt als locaties voor ontwikkeling van nat schraalland of vochtig hooiland. Hier is gekozen voor kruiden- en faunairijk grasland.

6.5 Watersysteem

Er is gekozen voor het isoleren van het “landbouwwater” van het “natuurwater” middels compartimentering. Zoals aangegeven in paragraaf 4.8.1, zal naar verwachting ook in het “natuurwater” nog enige aanrijking met fosfaat plaatsvinden door uitspoeling uit de percelen, maar het isoleren van de in de huidige situatie bemeste percelen en bijbehorende oppervlaktewateren wordt als een belangrijke verbetermaatregel gezien. Daarnaast wordt middels een verlengde aanvoerroute beoogd om de invloed van het inlaatwater op de oppervlaktewater-kwaliteit te verkleinen en die van het regenwater te vergroten. Het “landbouwwater” zal een vergelijkbare kwaliteit houden met de huidige situatie of (licht) verbeteren door het baggeren.

6.6 Baggerdepot

Er zal een aanzienlijke hoeveelheid bagger uit de watergangen komen. Bij voorkeur wordt dit – vanwege de beperking van de afvoer- en verwerkingskosten – binnen of in de directe nabijheid van het plangebied opgeslagen c.q. verwerkt. Een mogelijkheid zou kunnen zijn om een deel van de bagger op te brengen op de huidige agrarische percelen. Vanwege de resulterende waterkwaliteit kan dit alleen in combinatie met watersysteem variant 2 (zie hoofdstuk 7). Een andere, en meer realistische mogelijkheid is het op depot zetten op een tijdelijke locatie. Binnen de Noordse Buurt is hiervoor nu een zoeklocatie in beeld. In de kostenraming is er vooralsnog van uitgegaan dat de bagger dient te worden afgevoerd. Op het moment dat het lukt om het binnen of in de directe nabijheid van het plangebied op te slaan en/ of te verwerken (van zoek- naar projectlocatie Noordse Buurt), zullen de kosten aanzienlijk dalen.

6.7 Overige randvoorwaarden vanuit conditionerende onderzoeken

Als randvoorwaarde dient verder nog in acht te worden genomen:

- Molenbiotoop: binnen 100 meter afstand van de molen mag een eventuele opgaande vegetatie (zoals een ruigte-oever) maximaal 1,5 m hoog worden. Op 100 tot 400 meter afstand loopt deze maximale hoogte geleidelijk op tot 5,5 m. Dit zal middels een beheer-afspraken geborgd moeten worden.

7 Inrichtingsvarianten

7.1 Inrichting watersysteem

Er zijn twee varianten ontwikkeld voor de inrichting van het watersysteem in Westveen. Voor beide varianten gelden de volgende uitgangspunten:

- behoud van het peilregime zoals dat reeds is besloten in geheel Polder Westveen: flexibel neerslag-gestuurd peil tussen NAP -1,90 m en NAP -1,85 m;
- de watergangen van het “natuurwater” worden gebaggerd;
- middels waterscheidingen voorkómen dat oppervlaktewater dat onder invloed staat van bemeste graslandpercelen (“landbouwwater”) in contact komt met het oppervlaktewater in de deelgebieden waar natuurontwikkeling centraal staat (“natuurwater”);
- verkleinen van de invloed van het inlaatwater in de polder middels de aanleg van een verlengde aanvoerroute;
- verwijderen van de verlanding direct noordelijk van de dwarsweg (Uitweg). Naar de wenselijkheid moet in het vervolg nader worden gekeken omdat het hier mogelijk gaat om het leefgebied van de noordse woelmuis. Indien deze soort inderdaad ter plaatse van de verlanding aanwezig is, dan is verwijdering niet wenselijk;
- gebruik van waterscheidingen bestaande uit gronddammen met wilgentenen-constructie.

De varianten verschillen in de wijze van isolatie van het “landbouwwater” van het “natuurwater”:

- variant 1: afvoer van oppervlaktewater van geheel Polder Westveen via de reeds bestaande uitlaat richting de Noordse Buurt;
- variant 2: volledige compartimentering, waarbij het zuidelijke deel (“landbouwwater”) een eigen in- en uitlaatconstructie van en naar de Kromme Mijdrecht krijgt.

Mocht er alsnog worden gekomen tot verwerving van het zuidelijk agrarische deel (deelgebied 3) en de noordelijke landbouwpercelen (zie Figuur 2-8), dan zal er naar verwachting nog jaren sprake zijn van uitspoeling van fosfaat van de (voormalige) landbouwpercelen naar het oppervlaktewater. Daarom zal het wenselijk zijn om het watersysteem van fase 1 ook na verwerving van de noordelijke landbouwpercelen en/of het zuidelijke agrarische deel nog te handhaven in fase 2 tot middels monitoring duidelijk is geworden dat de waterkwaliteit in het verworven deel voldoende is om contact met het “natuurwater” te kunnen hebben. Op dat moment kunnen de noordelijke landbouwpercelen aangetakt worden op het “natuurwater”. Voor wat betreft het zuidelijk agrarische deel kan de scheidingsgronddam tussen fase 1 en 2 worden verwijderd (zie Figuur 7-1 en Figuur 7-2).

Het is niet uitgesloten dat er in de huidige situatie en in de komende jaren nog uitspoeling van fosfaat uit percelen in het compartiment “natuurwater” optreedt. Dit als gevolg van het feit dat deze percelen in het verleden – en sommige tot voor kort – ook bemest werden. De hoeveelheid die uitspoelt zal echter beperkt zijn omdat de bemesting van de meeste percelen al lange tijd gestaakt is en waar dit tot wat recenter heeft voortgeduurd, gold voor de mestgift een beperking voortkomend uit pachtvoorwaarden van Natuurmonumenten. Omdat het compartiment “natuurwater” niet op heel korte termijn zal zijn gerealiseerd, heeft uitspoeling vooralsnog geen effect, ergo: de aanvangssituatie wordt alleen maar beter. Alles wat nu nog uitspoelt kan dat niet doen op het moment van inrichting. Overigens zal de hoeveelheid fosfaat die nu (laat staan over enkele jaren) nog uitspoelt uit de percelen in het compartiment “natuurwater”, slechts een fractie zijn van de hoeveelheid die uitspoelt uit de percelen in het compartiment “landbouwwater”, omdat hier immers (waarschijnlijk) jaarlijks wordt bemest. De hoeveelheid voedingsstoffen in de mest kan nooit gelijk worden opgenomen door het gewas, wat maakt dat zeker tijdens een flinke bui grote hoeveelheden fosfaat en stikstof uitspoelen naar het oppervlaktewater.

Afhankelijk van de te kiezen variant voor fase 1 (waarbij dus niet alle percelen verworven zijn) moet later worden bepaald hoe het watersysteem moet worden aangepast. Het zal overigens altijd nodig zijn dat ook na totale

verwerving dammen en duikers zoals die in fase 1 worden aangelegd, gehandhaafd blijven in fase 2. Dit omdat ook dan een verlengde aanvoerweg noodzakelijk blijft om intern een goede waterkwaliteit te realiseren. Ook ten tijde van fase 2 is inlaat van gebiedsvreemd water nodig. En hoewel de kwaliteit van het inlaatwater sterk verbeterd zal zijn ten opzichte van de huidige kwaliteit van het inlaatwater, is het nog te voedselrijk voor de gestelde natuurdoelen. De verlengde aanvoerweg dient ertoe om dit water onderweg verder te zuiveren.

7.1.1 Variant 1: één in- en uitlaat voor geheel Polder Westveen

Bij deze variant blijft de huidige situatie met betrekking tot de inlaat vanuit de Kromme Mijndrecht, en de uitlaat aan de Varkenskade richting de Noordse Buurt, gehandhaafd (Figuur 7-1). Er wordt middels de plaatsing van duikers en dammen gezorgd voor een verlengde aanvoerroute van het inlaatwater, op zodanige wijze dat particuliere percelen waarvoor geen zicht is op verwerving of particulier natuurbeheer afgekoppeld worden van de percelen van Natuurmonumenten en de particuliere eigendommen waarvoor wel zicht is op particulier natuurbeheer dan wel verwerving. De westelijke hoofdwatergang wordt eveneens geïsoleerd, omdat die meer zal worden beïnvloed door “landbouwwater” in tijden van neerslagoverschot. Bij neerslagoverschot wordt het landbouwwater dus via de westelijke watergang naar de uitlaat geleid. Daarbij is het van groot belang dat er geen wateroverlast ontstaat; geborgd moet dus worden dat middels voldoende dimensionering en de juiste locaties van stuwen en dammen de afvoer voldoende is. Bij een neerslagtekort zal de westelijke watergang juist als aanvoer dienen voor het zuidelijke landbouw-deel.

7.1.2 Variant 2: aparte in- en uitlaat voor “natuurwater” versus “landbouwwater”

Bij deze variant krijgt het zuidelijke landbouw-deel een aparte in- en uitlaatconstructie, aan de oostzijde van en naar de Kromme Mijndrecht (Figuur 7-2). Het noordelijke deel, bestaande uit “natuurwater” en een kleiner deel “landbouwwater”, blijft aangesloten op de bestaande inlaat vanuit de Kromme Mijndrecht, en de uitlaat aan de Varkenskade richting de Noordse Buurt. Er wordt ook in deze variant middels de plaatsing van duikers en dammen gezorgd voor een verlengde aanvoerroute van het inlaatwater, op zodanige wijze dat particuliere percelen waarvoor voorsnog geen zicht is op verwerving of particulier natuurbeheer afgekoppeld worden van de percelen van Natuurmonumenten en de particuliere eigendommen waarvoor wel zicht is op particulier natuurbeheer dan wel verwerving. De westelijke hoofdwatergang wordt voor een veel korter deel geïsoleerd dan bij variant 1, omdat isolatie in deze variant minder nodig is en de hoofdwatergang prima deel kan uitmaken van de verlengde route. Bij neerslagoverschot wordt het landbouwwater ook in deze variant via de noordwestelijke watergang naar de uitlaat geleid. Bij een neerslagtekort zal de westelijke watergang als aanvoer dienen voor het noordwestelijke landbouw-deel. Het zuidelijke landbouwdeel zal zelfstandig functioneren via de aparte in- en uitlaat, waarbij wel hetzelfde peilbeheer plaatsvindt.

Bij variant 2 zijn er (fors) minder waterscheidingen nodig en is de natuurwinst binnen Polder Westveen het grootst. Daar staat tegenover dat een aparte in- en uitlaatconstructie nodig om het zuidelijk deel (deelgebied 3) van water te kunnen voorzien en te kunnen afwateren. Woerdense Verlaat zit dan eveneens op dit systeem aangetakt. Zie ook hoofdstuk 8.

	Variant 1	Variant 2
voordelen	- bestaande inlaat Kromme Mijndrecht en uitlaat naar Noordse buurt zijn voldoende - realisatie verlengde aanvoer mogelijk	- er zijn (fors) minder waterscheidingen nodig ter hoogte van de Uitweg - er is meer “natuurwater”, dus van betere kwaliteit - realistisch verlengde aanvoer mogelijk
nadelen	- er zijn relatief veel waterscheidingen nodig - weinig draagvlak bij omwonenden (vanwege de vele waterscheidingen)	- er is een aparte in- en uitlaatconstructie nodig voor het zuidelijk deel “landbouwwater” - Deze variant heeft niet de voorkeur van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

27-5-2019

27-5-2019

7.2 Natuur

7.2.1 Beheertypen

Keuze ligging natte schraallanden

Momenteel ligt binnen het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck ongeveer 15 ha vochtige tot natte schraallanden (med. M. van Schie, Natuurmonumenten). Verwacht wordt dat daar (buiten Polder Westveen) binnen 5 jaar ongeveer 1 ha bij komt, binnen 15 jaar ongeveer 6 ha (afhankelijk van voortgang ontwikkelingsmaatregelen). Rekening houdend met plaatselijke achteruitgang (door verzuring / verruiging) zal er over 15 jaar ongeveer 19 ha nat/vochtig schraalland in het Natura 2000-gebied zijn, waarmee sprake is van een uitbreiding van oppervlak. Echter niet alle natte schraallanden ontwikkelen zich in de praktijk ook echt als het habitatype blauwgrasland en er is bovendien nog geen hectaredoelstelling afgesproken in het Natura 2000 beheerplan. Om de Natura 2000 doelstellingen op de lange termijn te kunnen realiseren is het dus ook wenselijk om de potenties in Westveen te benutten. En dan Polder Westveen heeft daarnaast een belangrijke verbindende functie.

Polder Westveen heeft echter een belangrijke positie in de verbinding van het Natura 2000-gebied met de omgeving, voor wat betreft natte schraallanden. In de Wilnis Bovenlanden zijn natte schraallanden ontwikkeld. Omdat er momenteel in Westveen geen schraallanden voorkomen is er geen uitwisseling mogelijk tussen de bestaande schraallanden in de Nieuwkoopse Plassen en die ten oosten van de Kromme Mijdrecht. Voor ontwikkeling en behoud op de lange termijn is het nodig om middels een verbinding uitwisseling van soorten en genetisch materiaal mogelijk te maken. Van belang is dus met name een zodanige ruimtelijke keuze van als schraallanden te ontwikkelen percelen, dat deze verbinding kan ontstaan.

7.2.2 Natuurvriendelijke oevers

Zoals genoemd in paragraaf 4.9.3 is gekozen voor twee typen natuurvriendelijke oevers: plasoevers en kruidenrijke oevers. Voor beide typen is in dit voorlopig schetsontwerp uitgegaan van een breedte van 1,5 m. De bodem van de plasoevers ligt 30 cm onder winterpeil. Die van de kruidenrijke oever ligt ongeveer op winterpeil.

Bij de keuze van de ruimtelijke ligging is rekening gehouden met de wens om de zichtlijnen te behouden. Tevens moet het molenbiotoop worden gevrijwaard van hoog opgaande vegetatie. Hierdoor is ervoor gekozen om in het zuidoostelijke deel van Westveen geen hoog opgaande oevervegetaties te ontwikkelen, hooguit lagere plasbermen.

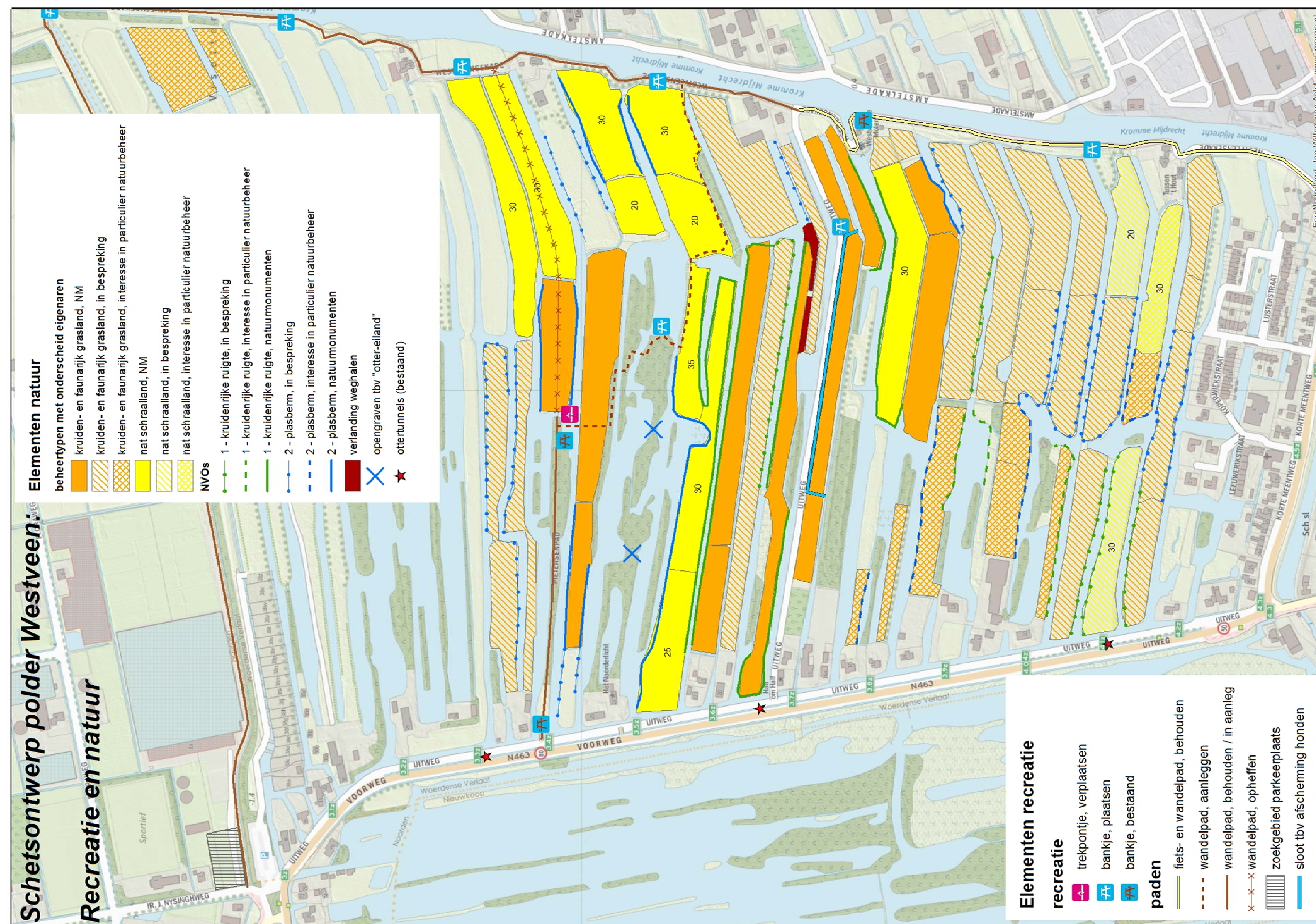
De ligging is daarnaast met name bepaald door:

- aansluiting op de bestaande ottertunnels;
- benutten van de meest open en minst verstoorde delen van de polder, zodat de kans groter is dat met name zwarte sterns, maar ook purperreiger en grote zilvreiger, hier gaan foerageren.

7.2.3 Overige maatregelen

De overige maatregelen ten behoeve van natuurontwikkeling zijn:

- plaatselijk op twee plekken opengraven van bos, ten behoeve van een ongestoord “otter-eiland”; uitgegaan wordt van open te graven plekken van 4 m breed;
- het weghalen van verlanding in één watergangdeel direct ten noorden van de dwarsweg Uitweg; dit is nodig omdat dit deel een noodzakelijk onderdeel is van de verlengde aanvoerrote in beide varianten (zie ook paragraaf 7-1 en hoofdstuk 8).

Figuur 7-3. Voorlopig schetsontwerp: natuur en recreatie.

7.3 Recreatie

Het Pietersenpad wordt gedeeltelijk verplaatst. Het huidige oostelijke deel van het pad, dat door graslandpercelen loopt, wordt zuidwaarts door de laagveenbossen en langs bomenrijen omgeleid, waardoor de verstoring van het open graslandgebied wordt beperkt. Er wordt gezorgd voor een aantrekkelijk slingerend pad, dat middels enkele bruggetjes over de bestaande wateren zal lopen. Het trekpontje zal over een kleine afstand moeten worden verplaatst.

De graslandstrook direct ten zuiden van de dwarsweg Uitweg zal gedeeltelijk ontoegankelijk worden gemaakt voor recreanten (met honden), gericht op het tegengaan van hondenuitlaat op dat deel. Hiertoe zal een 2 meter brede sloot worden gegraven (Figuur 7-3)

7.4 Vergunningen en procedures

Tabel 7-1 toont het overzicht van de benodigde vergunningen en procedures die nodig zijn om de beoogde inrichtings- en beheermaatregelen te kunnen uitvoeren.

Tabel 7-1. Overzicht van de benodigde vergunningen en procedures die nodig zijn om de beoogde inrichtings- en beheermaatregelen te kunnen uitvoeren.

Vergunning	Vigerend beleid	Activiteit	Termijn (wk)		Bevoegd Gezag
			Proceduretijd	Bezwaar-termijn	
Omgevings-vergunning	<i>BP Landelijk gebied Nieuwkoop</i>		8+6	6	Gemeente Nieuwkoop
	Bestemming Agrarisch met waarde	Bestemming wijzigen naar natuur			
	Dubbelbestemming Archeologie 3	Palen heien onder duikers			
Water-vergunning	Bestemming Natuur	Afplaggen percelen en aanleggen			
	<i>Keur Waterschap Amstel Gooi en Vecht</i>	Baggeren legger watergangen	8+6	6	Waterschap AGV (Waternet)
		Werkzaamheden in zone van de legger			
Vergunning-Wnb	<i>Wet natuurbescherming</i>		13-20	6	Provincie Zuid-Holland
	Gebiedenbescherming	Werkzaamheden binnen N2000-gebied NKP & De Haeck			
	Soortenbescherming	Mogelijke invloed van werkzaamheden op beschermde			
	Houtopstanden	Lokaal kappen van houtopstanden			
Ontgrondings-vergunning	<i>Ontgrondingenwet</i>		8+6	6	Provincie Zuid-Holland
	Ontgrondingenverordening Zuid-Holland 2014	Afplaggen percelen >10.000m3			
Melding Bbi	<i>Besluit lozen buiten inrichtingen</i>	Lozen van water vanuit baggerdepot op oppervlaktewater	4	-	Waterschap AGV (Waternet)
Melding BBK	<i>Besluit BodemKwaliteit</i>	Afgraven en afvoeren vrijkomende grond en bagger	5 werkdagen	-	Gemeente Nieuwkoop en
		(kwaliteit van grond en bagger moet nog onderzocht worden)			
KLIC-melding	<i>Wet Informatieuitwisseling Ondergrondse Netten</i>	Graafmelding verplicht bij alle grondroerende werkzaamheden	3 werkdagen	-	Kadaster

7.5 Grondbalans

Tabel 7-2 toont het overzicht van de hoeveelheden te vergraven en te verwerken grond voor drie groepen eigenaren: 1) Natuurmonumenten, 2) als 1 en particulieren met getoonde interesse voor particulier natuurbeheer of verkoop, 3) als 2 en particulieren waarmee besprekingen lopen.

Tabel 7-2. Overzicht van de hoeveelheden te vergraven en te verwerken grond voor drie groepen eigenaren: 1) Natuurmonumenten, 2) als 1 en particulieren met getoonde interesse voor particulier natuurbeheer of verkoop, 3) als 2 en particulieren waarmee besprekingen lopen.

Type eigenaren	groep van eigenaren			
Natuurmonumenten	x	x	x	
Particulieren met getoonde interesse voor zelfrealisatie of verkoop		x	x	
Particulieren waarmee (verkenende) besprekingen lopen			x	
Grond ontgraven (in m3)				berekenwijze
baggeren watergangen*	80.000	80.000	110.000	50 cm sliblaag * oppervlak waterdeel (zonder deelgebied 4)
afgraven percelen tbv nat schraalland	15.141	17.175	19.535	plagdiepte * 2/3 oppervlak perceel
afgraven oever kruidenrijke ruigte	2.402	2.700	3.544	afgraafhoogte tot waterlijn WP * 2m breedte
afgraven oever plasberm	1.532	2.163	4.683	afgraafhoogte tot -30cm waterlijn WP * 2m breedte
graven sloot tbv afscherming honden	375	375	375	lengte sloot * 1m3/m1
Grond vervoeren (in m3)				
grond vervoeren naar dammen	420	420	420	
bagger verpompen naar depot buiten plangebied	80.000	80.000	110.000	
afvoeren ingeklonken bagger vanuit depot naar verwerkingslocatie	40.000	40.000	55.000	50% verwerken op depotlocatie, 50% afvoeren (afvoer 1-5km)
afvoeren vrijkomende grond	19.030	21.993	27.717	afvoeren 1-5km
Grond verwerken (in m3)				
grond verwerken in dam variant 1	420	420	420	lengte dammen * 1,5m3/m (2m breed * 0,75m diep)
grond verwerken in dam variant 2	250	250	250	lengte dammen * 1,5m3/m
verwerken bagger op depotlocatie	40.000	40.000	55.000	
verwerken bagger op verwerkingslocatie	40.000	40.000	55.000	
verwerken afgevoerde grond op verwerkingslocatie	19.030	21.993	27.717	
* de hoeveelheid is voor 2 typen groepen gelijk omdat ook indien betreffende particulieren alsnog niet overgaan op particulier natuurbeheer, de betreffende watergangen wel gebaggerd worden ten behoeve van de kwaliteit in het compartiment "natuurwater".				

8 De resultaten van de onderzoeken

Op 16 mei 2018 heeft de stuurgroep Veenweiden Gouwe Wiericke ingestemd met het uitvoeren van een aantal onderzoeken in het kader van dit voorlopig schetsontwerp (zie paragraaf 1.1). Deze onderzoeken zijn uitgevoerd en de resultaten ervan hebben hun weerslag gevonden in de uitwerking van het watersysteem en de natuurinrichting.

Onderstaand worden de bevindingen weergegeven die de onderzoeken hebben opgeleverd.

Het onderzoeken van het nut van het verbeteren van de inrichting van de percelen die nu in eigendom bij Natuurmonumenten zijn (ca. 29 hectare, deelgebied 2)

Vastgesteld is dat de huidige inrichting van deze percelen kwalitatief matig is en dat een verbetering van de natuurkwaliteit nuttig is en bijdraagt aan het slagen van de natuurontwikkeling in heel Westveen.

Het onderzoeken van de mogelijkheden van nat schraalland in Westveen

Vastgesteld is dat op veel percelen in Westveen nat schraalland en/ of vochtig hooiland kan worden gerealiseerd. Vastgesteld is eveneens dat realisatie van nat schraalland en/ of vochtig hooiland in Westveen om verschillende redenen wenselijk is. Deze redenen zijn:

- voor de verbinding van de nat schraallanden in het gebied Schraallanden langs de Kromme Mijdecht en die in de Nieuwkoopse Plassen;
- voor de migratie van otter en migratie en leefgebied voor noordse woelmuis;
- voor foerageergebied voor zwarte stern, purperreiger en grote zilverreiger.

Uit de percelen met een potentie voor nat schraalland en/ of vochtig hooiland is een keuze gemaakt. Deze keuze is mede bepaald door de voorkeur van individuele grondeigenaren voor kruiden- en faunarijk grasland. Het gevolg is dat vrij veel percelen die zijn gekozen voor de realisatie van nat schraalland en/of vochtig hooiland in eigendom bij Natuurmonumenten zijn. Hierdoor vallen twee mogelijke aanvullende opgaven deels samen: het verbeteren van de inrichting van de percelen van Natuurmonumenten en het realiseren van nat schraalland en/of vochtig hooiland in Westveen.

Het onderzoeken van het belang, de mogelijkheden en het draagvlak van natuurontwikkeling in het zuidelijke deel van Westveen, afgemeten aan de potenties voor nat schraalland en het belang van het zuidelijke deel voor de natuurontwikkeling en de verbetering van de waterkwaliteit in de rest van Westveen

Vastgesteld is dat natuurontwikkeling en het verbeteren van de waterkwaliteit in het zuidelijk deel van groot belang zijn voor het verbeteren van de waterkwaliteit en daarmee voor het slagen van de natuurontwikkeling in de rest van Westveen.

Het onderzoeken van de mogelijkheden om ook in Westveen de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen voor de noordse woelmuis, gestreepte waterroofkever respectievelijk zwarte stern te helpen realiseren, afgemeten aan de verbetering van de waterkwaliteit die in Westveen kan worden bereikt

Vastgesteld is dat de leefomstandigheden voor de genoemde soorten in Westveen geschikt zijn of geschikt zijn te maken mits de waterkwaliteit fors verbeterd.

9 Vervolgonderzoeken

In paragraaf 7.2.2 is op kaart aangegeven waar welk oevertype vanuit functionaliteit van het gebied voor de doelsoorten bij voorkeur aanwezig is. Er zijn echter op sommige plekken al min of meer waardevolle oevervegetaties aanwezig; in de praktijk zal het daarom niet nodig zijn om op alle aangegeven NVO-locaties graafwerkzaamheden uit te voeren. Er moet daarom nader in beeld worden gebracht waar zich reeds dit soort oevers (in aanzet) bevinden, zodat de opgave bijgesteld kan worden.

Het huidige watersysteem moet op basis van een nadere veldinspectie goed in beeld worden gebracht: waar zitten duikers, dammen, doorgangen etc. Dit zal ongetwijfeld helpen bij het maken van strategische keuzes van plaatsing van dammen en duikers en mogelijk leiden tot noodzakelijke aanpassingen van de watersysteemkaarten zoals we nu meegeven aan de inrichting. Om te kunnen borgen dat er geen wateroverlast ontstaat in perioden van hevige neerslag, dient nog nader te worden uitgewerkt welke dimensionering en locaties van duikers, stuwen en dammen nodig zijn.

Om de kosten van het baggeren te kunnen ramen en deze werkzaamheden goed te kunnen voorbereiden is het nodig om een waterbodem- en baggeronderzoek te laten uitvoeren. Op basis daarvan dient vervolgens een baggerplan opgesteld te worden.

Nagegaan dient te worden hoe groot het probleem met Amerikaanse rivierkreeft is binnen Polder Westveen, en wat de beste methode is om – indien nodig - deze soort bestendig te bestrijden.

Daarnaast dient nagegaan te worden of de verlanding die op de inrichtingskaart (Figuur 7-3) als te verwijderen staat aangemerkt, deel uit maakt van het leefgebied van de noordse woelmuis. Indien dit het geval is, kan de verlanding niet worden verwijderd maar dient hier een beheer gevoerd te gaan worden gericht op deze soort.

Tenslotte wordt aanbevolen om de in Polder Westveen aanwezige bossen te laten onderzoeken op kwalificatie als laagveenbos conform de Natura 2000- en SNL-systematiek, dan wel de potentie voor ontwikkeling daarvan.

Samen met Waterschap Amstel, Gooi en Vecht dient te worden nagegaan in hoeverre het mogelijk is om het watersysteem conform variant 2 (een aparte in- en uitlaatconstructie voor deelgebied 3) in te richten.

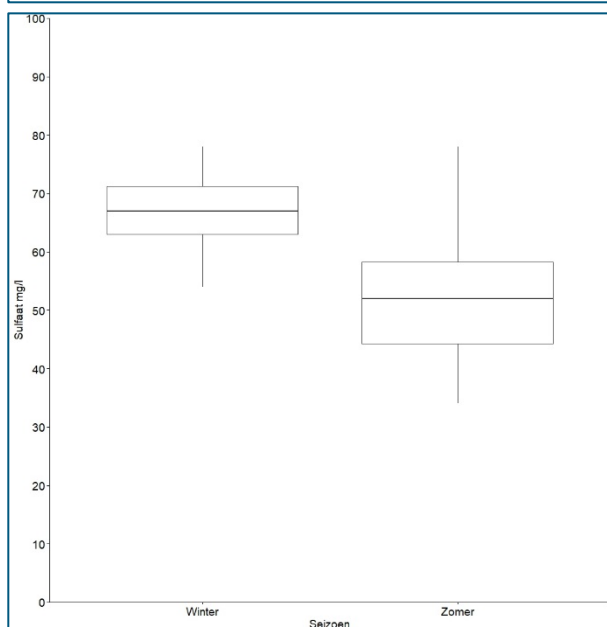
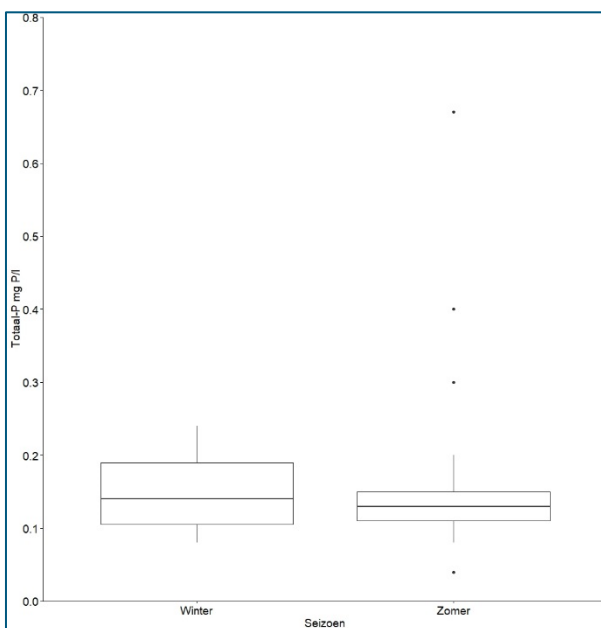
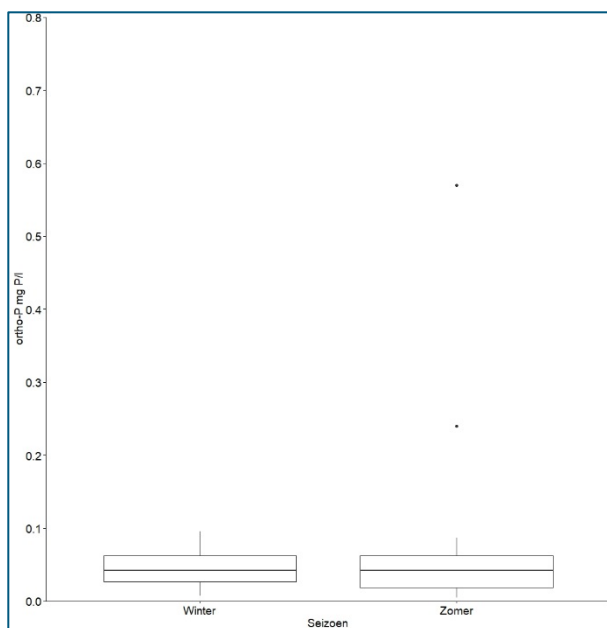
Aandachtspunten hierbij zijn:

- In het waterakkoord met Rijkswaterstaat is afgesproken geen extra water te lozen op de Kromme Mijldrecht.
- De robuustheid van Polder Westveen wordt minder door de polder op te delen in meerdere peilvakken.
- Er worden op het moment investeringen gedaan om de waterkwaliteit in de Kromme Mijldrecht te verbeteren. Het afvoeren van water met een hoge nutriënten belasting is hier tegenstrijdig mee.

A1 Bijlage: Gegevens oppervlaktewater-kwaliteit

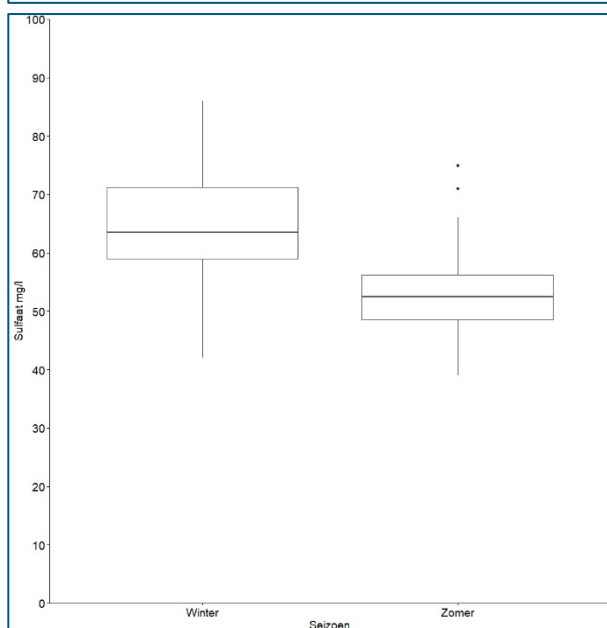
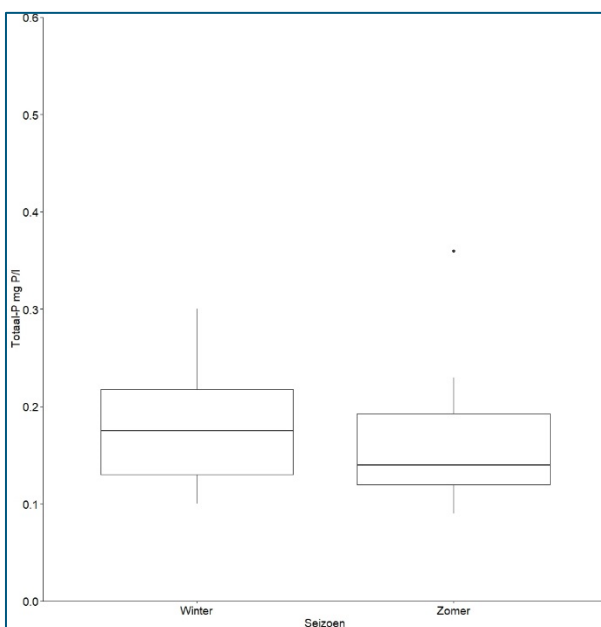
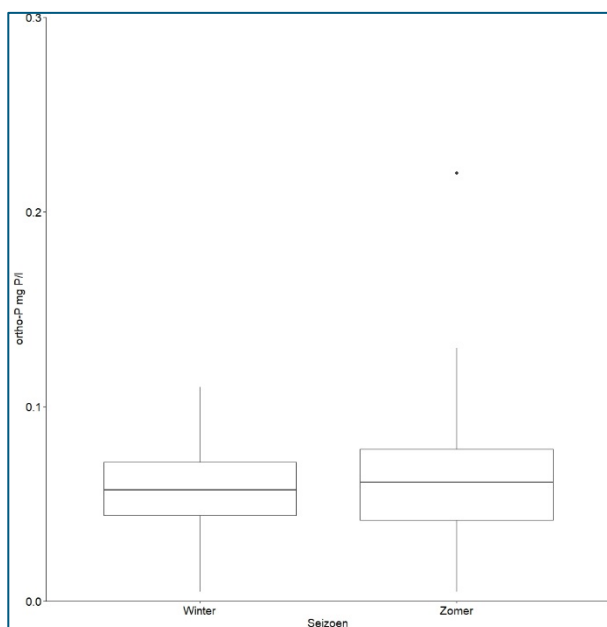
Meetpunt GEE003 (De Geer):

- ortho-fosfaat
- totaal fosfor
- sulfaat

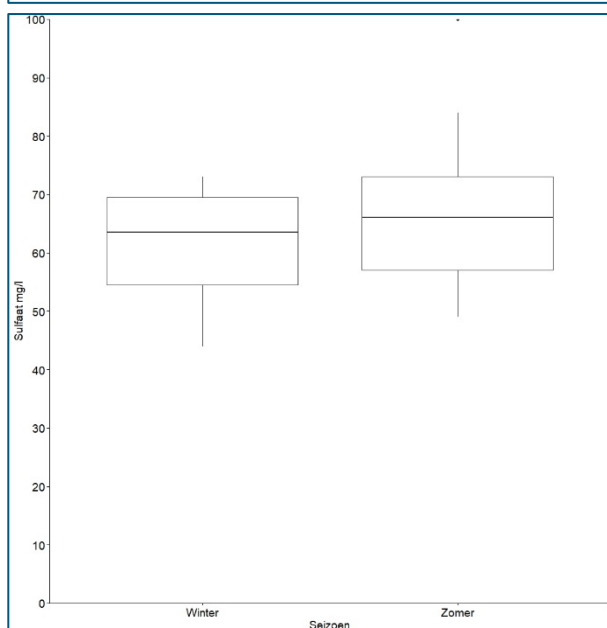
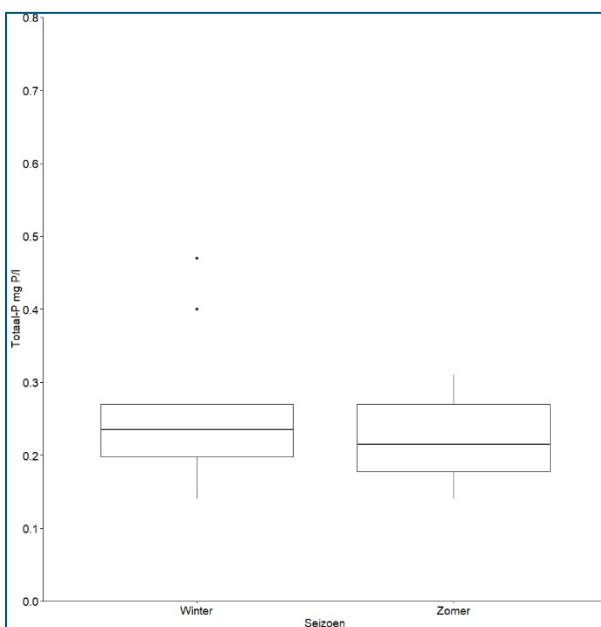
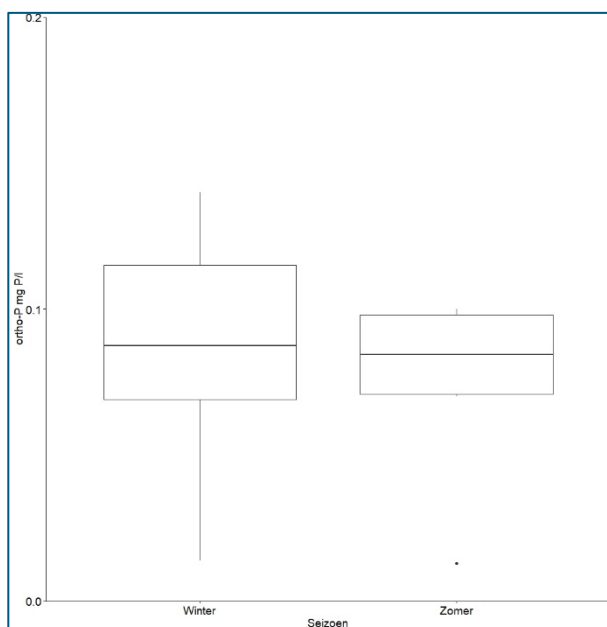
Meetpunt GHC002 (Groote Heicop):

- ortho-fosfaat
- totaal fosfor
- sulfaat

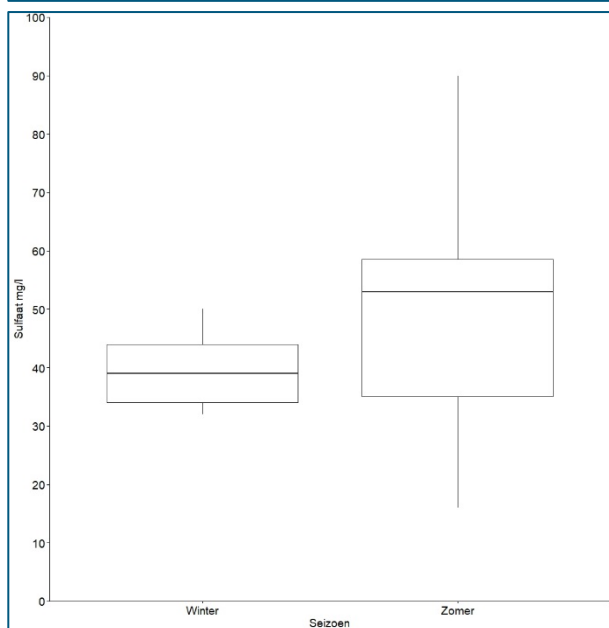
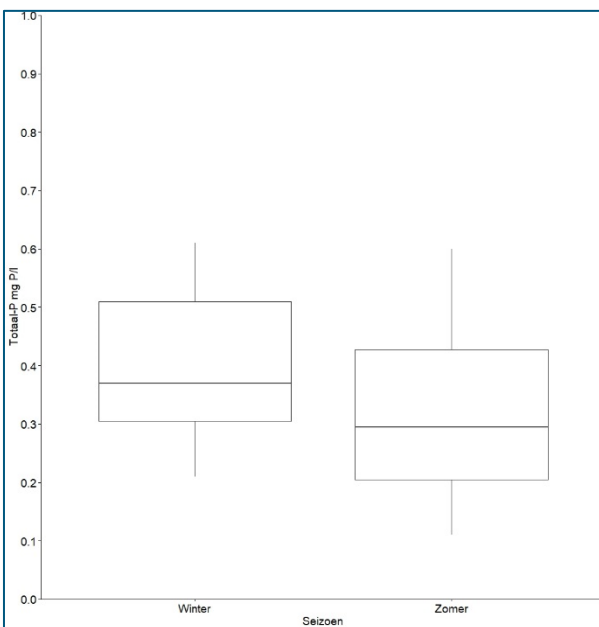
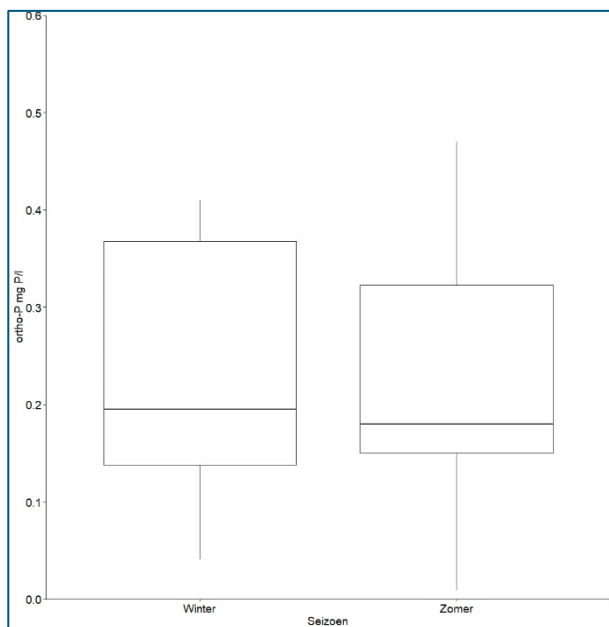
Meetpunt KMU005 (inlaatpunt Polder Westveen vanuit Kromme Mijdrecht):

- ortho-fosfaat
- totaal fosfor
- sulfaat

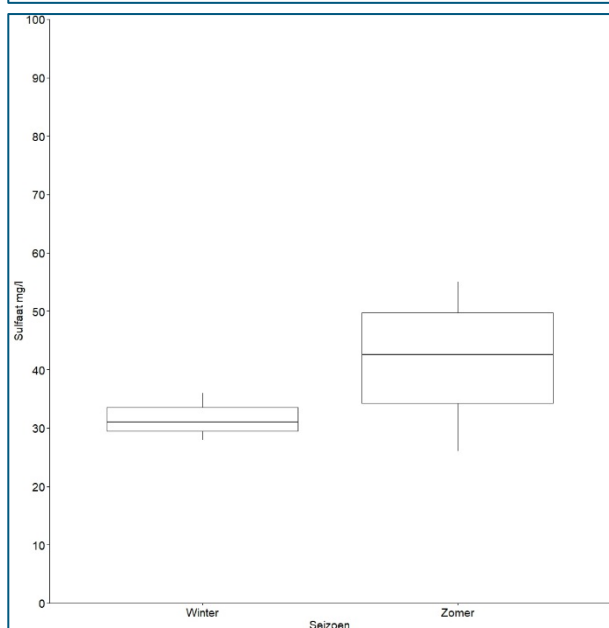
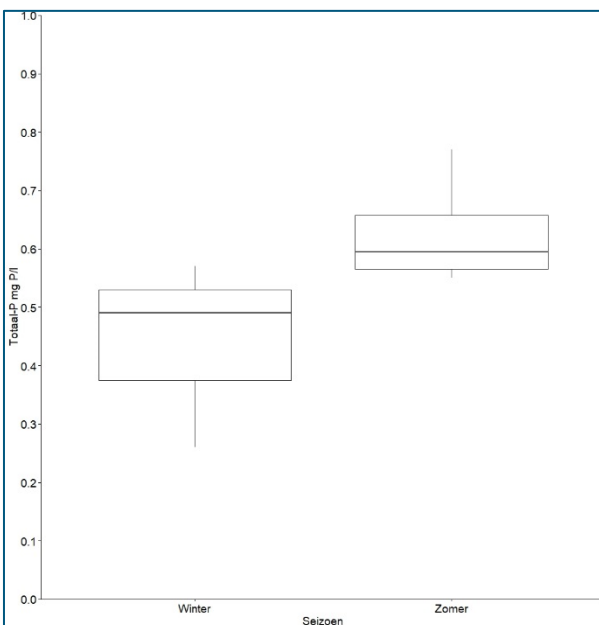
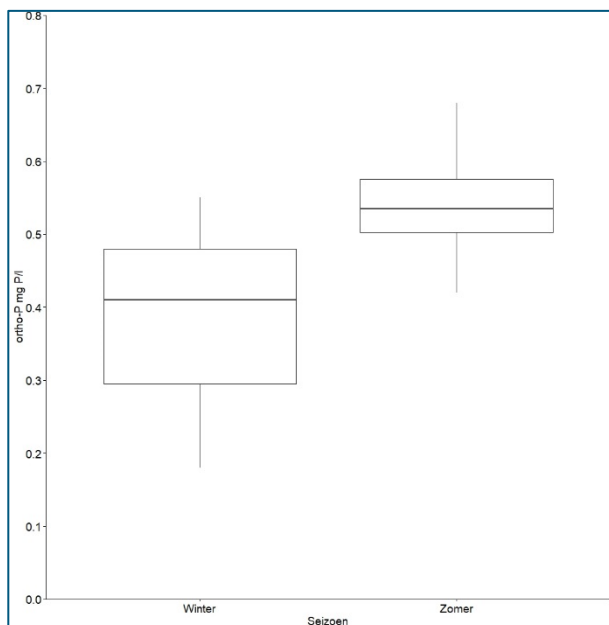
Meetpunt NBW006 (uitlaatpunt Polder Westveen naar Noordse Buurt):

- ortho-fosfaat
- totaal fosfor
- sulfaat

Meetpunt NBW012 (zuidelijk deel Polder Westveen, agrarisch gebruik):

- ortho-fosfaat
- totaal fosfor
- sulfaat

A2 Bijlage: Verslagen ontwerp sessies Adviesgroep en Projectgroep

Notitie / Memo

Aan: Adviesgroep en Projectgroep Westveen
Van: Royal HaskoningDHV
Datum: 14 maart 2019
Kopie:
Ons kenmerk: BG4871WATNT1904021103
Classificatie: Projectgerelateerd

Onderwerp: Verslag 1^e ontwerpssessie Schetsontwerp Westveen

Aanwezigen:

Omwonenden en perceel-eigenaren

[Redacted names]

Provincie Zuid-Holland

[Redacted names]

Natuurmonumenten

Waternet

Gemeente Nieuwkoop

Royal HaskoningDHV

[Redacted names]

Programma:

18.30 uur: Inloop

18.45 uur: Welkomstwoord en inleiding opzet en programma sessie door [Redacted]

18.50 uur: Presentatie kaders schetsontwerp door [Redacted]

19.10 uur: Ruimte voor informatieve vragen over de kaders o.l.v. [Redacted]

19.20 uur: Toelichting groepsindeling 1^e ronde door [Redacted]

19.25 uur: Start 1^e ronde met 3 groepen over thema landschap en recreatie

20.05 uur: Korte terugkoppeling door de 3 groepen met korte interactie/mogelijkheid voor vragen

20.20 uur: Pauze

20.35 uur: Toelichting groepsindeling 2^e ronde door [Redacted]

20.40 uur: Start 2^e ronde met 3 groepen over thema natuur

21.20 uur: Korte terugkoppeling door de 3 groepen met korte interactie/mogelijkheid voor vragen

21.50 uur: Vervolgacties en toelichting volgende bijeenkomsten door [Redacted]

22.00 uur: Afsluiting en dankwoord door [Redacted]

Welkom en introductie door [REDACTED]

Kees heet de aanwezigen welkom en geeft een introductie van het doel, opzet en organisatie van de avond.

Presentatie natuurdoelen en -potenties door [REDACTED]

De presentatie wordt apart meegestuurd (powerpoint document).

1^e ronde: bespreking wensen en zorgen m.b.t. recreatie en landschap

De aanwezigen worden in twee groepen verdeeld. Elke groep gaat naar een aparte ruimte, waar m.b.v. kaartmateriaal en transparante oplegvelen kan worden geschetst en aangetekend op de kaarten.

Het thema van de 1^e ronde is recreatie en landschap. Doel van de ronde is het uitwisselen van informatie, wensen en zorgen. Het voeren van discussie of het nemen van beslissingen is niet het doel. Foto's van de twee producten van de schetssessie zijn apart meegestuurd (1 schetskaart van elk van de twee groepen).

Genoemde punten groep 1:

- Als kwaliteiten van polder Westveen worden gezien:
 - o diversiteit, o.a. door aanwezigheid van zowel natuur als agrarisch land;
 - o veel natuurwaarden;
 - o fraai landschap;
 - o rust;
- Knelpunten/zorgen m.b.t. het gebied:
 - o de parallelweg van de Uitweg, ontsluiting van de erven, is gevaarlijk: er wordt hard gereden, er is nauwelijks een berm;
 - o het slootje tussen de 80km-weg en de parallelweg stroomt regelmatig over (*dit wordt momenteel onderzocht door Waternet en Provincie*);
 - o veel bagger in de sloten; het is b.v. onmogelijk te kanoën;
 - o slechte waterkwaliteit;
 - o er is een niet vergunde waterinlaat (*uit latere informatie van Waternet is gebleken dat deze inlaat niet illegaal is*);
 - o parkeren door bezoekers, waardoor omwonenden – vooral op zondagen - moeite hebben van en naar hun huis te komen;
- Wensen:
 - o voorzieningen recreatie “opknappen”, bv de bestaande mogelijkheid om langs de Kromme Mijdrecht en de noordrand te wandelen;
 - o geen extra wandelpaden, en liever niet voor fietsers;
 - o geen overlast parkerende auto's;
 - o kanoërs laten kanoën op eigen water, maar geen kano-routes openen voor toeristen;
 - o geen moeras maken; Ruygenborg wordt niet als een wensbeeld gezien, De Haeck zou dat wel kunnen zijn;
 - o geen vernatting;
 - o geen extra bomen langs watergangen;
- Overige relevante informatie:
 - o de gasten van camping de Visotter komen maar zeer beperkt in Westveen;
 - o soms lopen wandelaars vanaf het Pietersenpad, ter hoogte van het trekpontje, ook zuidwaarts het gebied in; ook met honden;

Genoemde punten groep 2:

- Kwaliteiten van polder Westveen:

- o vergezicht over de polder vanuit de kern van het Woerdense Verlaat, vooral het gezicht op de molen;
- o
- Zorgen en minder gewaardeerde zaken:
 - o Het fietspad langs de Kromme Mijdrecht (zuidkant tot aan de dwarsweg Uitweg) wordt steeds meer door fietsers gebruikt, wat vervelend is voor wandelaars;
 - o de ventweg van de Uitweg is gevaarlijk voor wandelaars en fietsers: er wordt te hard gereden en er is nauwelijks een berm;
 - o de tussensloot loopt vaak over, vooral ter hoogte van [REDACTED];
 - o een perceel in het zuidelijke deelgebied heeft veel opgaande begroeiing, waardoor vanuit de kern het zicht over de polder belemmerd wordt;
 - o het Pietersenpad wordt soms gebruikt door feestende jongeren en wildkampeerders, wat als overlast wordt ervaren;
- Wensen:
 - o Er staat veel grote berenklauw langs het pad en de dijk langs de Kromme Mijdrecht, dit zou verwijderd moeten worden;
 - o Eventueel een avontuurlijk dwarspad vanuit Pietersenpad zuidwaarts, door de bosjes, tot aan de dwarsweg;
 - o De toegankelijkheid van het pad langs de Kromme Mijdrecht niet verbeteren, omdat dit anders mogelijk "hangjongeren" aantrekt;
 - o Een oplossing voor de gevaarlijke ventweg en de overstroming vanuit het tussenslootje;
 - o enkele bankjes en picknicktafels langs de Kromme Mijdrecht (1 of 2 plekken);
 - o geen afvalbakken plaatsen; als dat wel gebeurt, leidt dat tot zwerfvuil. Nu nemen mensen hun afval over het algemeen mee het gebied uit;
- Overige relevante informatie:
 - o Hondenuitlaat vindt voornamelijk aan de zuidkant van het pad langs de Kromme Mijdrecht en de dwarsweg Uitweg plaats, niet op het Pietersenpad;

2^e ronde: bespreking wensen en zorgen m.b.t. natuurdoelen

De aanwezigen worden opnieuw in twee groepen verdeeld, anders samengesteld dan in de 1^e ronde. Het thema van de 2^e ronde is natuurdoelen. Doel van de ronde is ook hier weer het uitwisselen van informatie, wensen en zorgen, niet het voeren van discussie of het nemen van beslissingen. Foto's van de twee producten van de schetssessie zijn apart meegestuurd (1 schetskaart van elk van de twee groepen).

Genoemde punten groep 1:

- mogelijk baggerdepot in de Noordse Buurt, direct ten noorden van Westveen;
- wens/mogelijkheid van uitruil van grond in combinatie met natuurontwikkeling, [REDACTED];
- eventueel wens tot aankoop of uitruil van percelen ten behoeve van realisatie van een landgoed, betreft percelen van Natuurmonumenten ([REDACTED]);
- de percelen [REDACTED] zijn in agrarisch gebruik (schapen, bemesting);
- [REDACTED] zou graag bloemrijker en botanisch diverser grasland willen;
- graslandperceel [REDACTED] wordt als weiland gebruikt (schapen), met beperkte bemesting; wijziging hiervan is geen wens;
- graslandperceel [REDACTED] wordt als weiland gebruikt (schapen), met bemesting (kunstmest); wijziging hiervan is geen wens;

- bezwaar bij natuurontwikkeling is de waardering van woning en grond of woning + natuur

Genoemde punten groep 2:

- Gewaardeerd worden:
 - o brede wateren;
 - o de geknikte verkavelingsstructuur;
 - o houten bruggetjes in het wandelpad;
- bij de natuurinrichting rekening houden met het open houden van de zichtlijn vanuit Woerdense Verlaat richting de molen langs de Kromme Mijdrecht; daar dus geen opgaande vegetatie;
- kansen voor verbetering waterkwaliteit liggen met name in het centrale deel van Westveen, ter hoogte van de dwarsweg
- natuurverbinding voor otter en noordse woelmuis hoeft niet uit een ononderbroken keten van geschikt leefgebied te bestaan; het kunnen ook losse “eilandjes” zijn van vochtige hooilanden, natuurvriendelijke oevers etc.
- particuliere perceeleigenaren hebben geen wens om nat schraalland of vochtig hooiland vlak achter hun huis te realiseren;
- natte schraallanden en vochtige hooilanden zijn vooral op de kaart geschetst in het oostelijk deel van Westveen, richting de Kromme Mijdrecht;
- de ruigte op perceel [REDACTED] is waarschijnlijk leefgebied van de noordse woelmuis; deze soort is daar éénmaal gevangen. Dus deze ruigte behouden.
- Het buitendijkse grasland in de Kromme Mijdrecht is een streefbeeld/ voorbeeld voor vochtig hooiland;
- [REDACTED] geeft aan dat hij meer open water wel zou waarderen, niet vlakbij de huizen/erven, maar bijvoorbeeld aan het oostelijke eind van zijn perceel;

Centrale terugkoppeling

Algemeen gedeelde conclusie is dat het een positieve avond is geweest.

Vervolgafspraken

- verwerking van de door de AG en PG aangegeven punten tot een concept inrichtingsbeeld, waarbij niet gegarandeerd wordt dat alle inbreng ook een plaats krijgt in het inrichtingsbeeld, maar wel wordt meegenomen in de afwegingen;
- volgende avond-bijeenkomst met de AG en PG op 15 april, 18:30 uur, Ruygeborghoeve (vergaderzaal De Kapberg), Noordenseweg 23 K, 2421 XW Nieuwkoop; voor degenen die zich daarvoor opgeven, is er vooraf een broodmaaltijd van 17:30 tot 18:30 uur.

Notitie / Memo

Aan: Adviesgroep en Projectgroep Westveen
Van: Royal HaskoningDHV
Datum: 24 mei 2019 2019
Kopie:
Ons kenmerk: BG4871WATNT190524
Classificatie: Projectgerelateerd

Onderwerp: Verslag 2^e ontwerpssessie Schetsontwerp Westveen

Aanwezigen:

Omwonenden en perceel-eigenaren

[Redacted names of residents and landowners]

Provincie Zuid-Holland

[Redacted names of representatives from Provincie Zuid-Holland]

Natuurmonumenten

Waternet

Gemeente Nieuwkoop

Royal HaskoningDHV

[Redacted names of other participants]

Programma:

- 18:30 Welkomstwoord, doel en werkwijze vorige sessie, toelichting programma deze sessie door [Redacted]
- 18.35 Presentatie: korte toelichting kaders en toelichting concept inrichtingsvoorstel door [Redacted] (RHDHV)
- 18.55 Ruimte voor informatieve vragen n.a.v. presentatie o.l.v. [Redacted]
- 19.05 Toelichting groepsindeling 1^e ronde door [Redacted]
- 19.10 Start 1^e ronde met 2 groepen: natuur + recreatie:
- Waar is men het mee eens?
 - Waar is men het niet mee eens?
 - Ruimte voor nieuwe ideeën
- 19.40 Korte terugkoppeling door de groepen met korte interactie/mogelijkheid voor vragen
- 20.00 Pauze
- 20.20 Toelichting doel en opzet + groepsindeling 2^e ronde door [Redacted]
- 20.25 Start 2^e ronde met 2 groepen: watersysteem
- ontwerpssessie met doel nadere uitwerking ontwerpkwesities

- plenaire zitting over belangrijke vragen/thema's die uit de groepen zijn gekomen
- 20.55 Korte terugkoppeling door de 3 groepen met korte interactie/mogelijkheid voor vragen
- 21.15 Terugblik op bijeenkomst en vervolgacties, toelichting volgende bijeenkomsten door [REDACTED]
- 21.30 Afsluiting en dankwoord door [REDACTED]

Welkom en introductie door [REDACTED]

Kees heet de aanwezigen welkom en geeft een introductie van het doel, opzet en organisatie van de avond.

Presentatie kader, keuzes en toelichting schetskaarten door [REDACTED]

De presentatie wordt apart meegestuurd (power point document).

1^e ronde: bespreking ontwerpkeuzes m.b.t. recreatie en natuur

De aanwezigen worden in twee groepen verdeeld. Elke groep gaat naar een aparte ruimte, waar m.b.v. kaartmateriaal en transparante oplegvellen kan worden geschetst en aangetekend op de kaarten.

Het thema van de 1^e ronde is recreatie en natuur. Doel van de ronde is de adviesgroepleden de gelegenheid te geven hun mening, bevindingen, wensen en zorgen te uiten. Het voeren van discussie of het nemen van beslissingen is niet het doel.

Genoemde punten m.b.t. het inrichtingsvoorstel:

- [REDACTED]: het ontwerp zou "spannender" mogen. Een goed voorbeeld is het bosje achter Noorderlicht. Het elzenhout zou afgezet moeten worden tbv verjonging, anders vallen ze om wat leidt tot oevershade. OP andere percelen zou ook voor meer bos-ontwikkeling gekozen kunnen worden, dus meer "Noorderlicht-achtige" natuur;
- [REDACTED]: mooi dat de zuidkant vd polder open blijft, ten behoeve van vogels. Mijn perceel wil ik niet gesplitst hebben in een deel nat schraalland en een deel kruiden- en faunarijk grasland;
- [REDACTED]: mogelijk zitten er teveel bankjes in het schetsontwerp? dit zou ten koste van de rust kunnen gaan;
- [REDACTED]: eens met [REDACTED], het zou spannender mogen. Er mogen meer bosjes komen, zodat het een wat meer coulissen-achtig karakter krijgt;
- [REDACTED]: liever minder bankjes in het ontwerp;
- [REDACTED]: over het algemeen enthousiast over het ontwerp. Zorg/vraag: hoe denkt men de grond te gaan afvoeren? Het is een erg grote hoeveelheid
- meerdere mensen: de bodem heeft lang niet overal een kleiige bovenlaag (wat wordt beweerd in het bodemonderzoek van [REDACTED])
- [REDACTED]: de voorgestelde P-plaats is niet veilig; er komen veel wegen bij elkaar. Nu is dit landje goed voor vogels. Het is wenselijk om mogelijkheden te verkennen bij het industrieterrein Woerdense Verlaat.
- een nieuwe P-plaats is onwenselijk; hooguit alleen voor fietsers.
- de voorgestelde nieuwe ligging van het Pietersenpad wordt gewaardeerd
- er zijn door de weeks veel hondenuitlaat in het gebied. [REDACTED] (NM): hondenuitwerpselen zijn slecht voor de beheerbaarheid van graslanden, omdat het maaisel onbruikbaar wordt

2^e ronde: bespreking ontwerpkeuzes m.b.t. watersysteem

De aanwezigen worden opnieuw in twee groepen verdeeld, anders samengesteld dan in de 1^e ronde.

Het thema van de 2^e ronde is het watersysteem. Doel van de ronde is ook hier weer de adviesgroepleden de gelegenheid te geven hun mening, bevindingen, wensen en zorgen te uiten, niet het voeren van discussie of het nemen van beslissingen.

Genoemde punten:

- het ontwerp is erg complex, er zitten veel dammen en duikers in waardoor het erg duur wordt
- plaatsing van dammen in de dwarsloten aan de Uitweg-kant: geen mooi gezicht, niet wenselijk.
- [REDACTED]: de bomen in het gebied kunnen niet tegen de omkering van het peilregime;
- is de afvoer in het eindbeeld (dus na verwerving van alle percelen) voldoende?
- er zou eerst gebaggerd moeten worden, en dan kijken of andere systeemmaatregelen zoals verlengde aanvoerroute / compartimentering nodig is
- het is wenselijk om eerst de kwaliteit van het inlaatwater uit de Kromme Mijdrecht te verbeteren
- men is huiverig voor een uiteindelijk beeld van dammen van beton en metaal, in plaats van grond en natuurlijk materiaal
- mogelijk is een aparte pomp voor deelgebied 3 goedkoper dan alle dammen en duikers
- de kosten voor alle systeemmaatregelen zijn nuttiger besteed door verwerving van de percelen in deelgebied 3. Toelichting [REDACTED]: Provincie is gebonden aan bepaalde maxima van grondprijzen, mag geen extreme prijzen betalen.

Aan particulieren gestelde vraag: wilt u meedoen aan particulier natuurbeheer?

- [REDACTED] wil wel meedoen, maar geen plasoever langs perceel
- [REDACTED]: niet meedoen, doorgaan met agrarisch beheer
- [REDACTED]: wil wel meedoen

Vervolgafspraken

- verwerking van de door de AG en PG aangegeven punten tot een eindconcept inrichtingsbeeld, waarbij niet gegarandeerd wordt dat alle inbreng ook een plaats krijgt in het inrichtingsbeeld, maar wel wordt meegenomen in de afwegingen;
- volgende avond-bijeenkomst is bespreking van het eindconcept schetsontwerp met de AG op 23 mei, 19:00, Ruygeborghoeve (vergaderzaal De Kapberg), Noordenseweg 23 K, 2421 XW Nieuwkoop.

Aanwezig

Adviesgroep

Overigen: [redacted] (Royal HaskoningDHV), [redacted] (Waternet), [redacted] (gemeente Nieuwkoop),
[redacted] (programmabureau Veenweiden), [redacted] (programmabureau Veenweiden)

Afwezig: [redacted] (Natuurmonumenten), [redacted] (Royal HaskoningDHV)

Cc:

Doel bijeenkomst

Doel van de bijeenkomst is het bespreken van het schetsontwerp en het ontvangen van input van de adviesgroep. Royal HaskoningDHV geeft tijdens de avond een toelichting op de laatste versie van het schetsontwerp. De opmerkingen van de adviesgroep zijn in dit verslag per thema uitgewerkt.

Opmerkingen over natuurbeheertypen

- De adviesgroep is het eens met de ligging van de beheertypen. Op de gronden waar interesse is getoond voor particulier natuurbeheer is kruiden- en faunarijkgasland voorzien en geen kritischere graslandtypen als vochtig hooiland of nat schraalland.
- De adviesgroep vraagt aandacht voor de zichtlijnen richting de molen. Afgesproken is dat deze zichtlijnen nog op de kaart van het ontwerp gezet worden. *RHDHV: Er is nadrukkelijk rekening gehouden met zichtlijnen in het ontwerp. Dit is niet op kaart weergegeven omwille van de overzichtelijkheid van de ontwerpkaart*
- [redacted] heeft nog enkele details over de inrichting op zijn grond doorgegeven aan Royal HaskoningDHV, ook deze worden nog verwerkt op de kaart. *RHDHV: De ontwerpkaart is aangepast; er is een plasberm toegevoegd langs het betreffende perceel waar kruiden- en faunarijkgasland is voorzien.*

Opmerkingen over recreatieve voorzieningen

De adviesgroep geeft aan het wenselijk te vinden om een beperkt deel langs de Uitweg (dwarsweg door het gebied) in te richten als hondenlosloopgebied en een ander deel van dit grasland als eenvoudige picknicklocatie. Op dit moment staat in het gemeentelijk beleid (gecommuniceerd via een brief) dat het nu al toegestaan is om hier honden vrij te laten lopen. In het gebied staat echter een bord dat het niet is toegestaan. De grond is van Natuurmonumenten en een hondenlosloopgebied is hier op dit moment niet wenselijk onder andere i.v.m. begrazing door koeien.

In het schetsontwerp is nu een extra sloot voorzien om een groot deel van het grasland ontoegankelijk te maken voor honden. De bewoners vragen zich af of het hierdoor mogelijk is om een beperkt deel wel in te richten als hondenlosloopegebied (met opruimplicht). Tijdens de bijeenkomst was niemand van de adviesgroep tegen (een beperkt) hondenlosloopegebied. Wel werd aangegeven dit ook nog goed af te stemmen met de bewoners die dichtbij deze locatie wonen. Zij waren niet aanwezig op de avond.

De vraag is tijdens deze adviesgroepbijeenkomst nog niet beantwoord en de projectgroep gaat de mogelijkheden onderzoeken en beoordelen.

Opmerkingen over watersysteem

Voor het watersysteem zijn twee varianten besproken. Variant 1 met meerdere dammen om een verlengde aanvoerweg te creëren en om op deze manier het (bemeste) zuidelijk deel qua watersysteem los te koppelen van het noordelijk deel. In variant 2 krijgt het zuidelijk een apart peilvlak en moet er een extra wateruitlaat naar de Kromme Mijndrecht gemaakt worden. Ook bij deze variant moeten extra dammen gemaakt worden voor een verlengde aanvoerweg, maar het aantal is wel minder.

Het waterschap heeft aangegeven sterke bedenkingen te hebben tegen variant 2. Overwegingen hierbij zijn:

- Een extra inlaat kost veel geld.
- Het waterschap is tegen dit soort kleine peilvlakken. Dit levert o.a. extra beheerkosten op.
- Afwatering van dit (landbouw) water naar de Kromme Mijndrecht is volgens hem niet wenselijk. Er wordt door het waterschap stevig geïnvesteerd in de waterkwaliteit van de Kromme Mijndrecht.
- Mogelijk heeft dit kleinere peilvlak complicaties voor de afvoer van het gebied.

De adviesgroep heeft zich unaniem uitgesproken voor variant 2, vanwege het beperktere aantal dammen. Afgesproken is dat de mogelijkheden voor beide varianten verder onderzocht worden. Daarnaast zijn er de volgende maatwerkideeën besproken om de dammen beter in te passen in het gebied. Deze zijn door Royal Haskoning DHV (per bewoner) genoteerd op kaart:

- Op een aantal plaatsen hekken op de dammen plaatsen, zodat percelen van eigenaren ontoegankelijk blijven.
- Dammen meer of minder richting de Uitweg plaatsen (de wens varieert per bewoner).
RHDHV: Deze aanpassingen zijn gedaan in de watersysteem-kaarten (hekken op dammen en verplaatsing van dammen).
[REDACTED] heeft aangegeven dat zij graag wil dat haar watergangen deel uitmaken van het natuurwatersysteem in plaats van het landbouwwatersysteem. Afgesproken is dat in het vervolgtraject wordt onderzocht of dit mogelijk is. *RHDHV: Dit lijkt in de huidige fasering lastig te realiseren en moet in een vervolgfase nader worden onderzocht.*
- Ook zijn er mogelijkheden om de dammen zo te ontwerpen dat zij zo min mogelijk opvallen in het landschap.
- Niet alle eigenaren waren aanwezig. Afgesproken is dat in een vervolgtraject het situeren van de dammen maatwerk moet zijn voor alle eigenaren die vlakbij bij een dam wonen.

De adviesgroep begrijpt waarom bemeste delen buiten het natuurwater gehouden moeten worden. Als de bemesting is gestopt vinden ze het wenselijk als deze gronden snel bij het natuurwater

worden betrokken. Royal Haskoning DHV heeft uitgelegd dat er wel nog nalevering van meststoffen is vanuit de bodem. De adviesgroep geeft in reactie daarop aan dat grote delen van de polder tot voor kort werden bemest, ook de gronden van Natuurmonumenten. [REDACTED] merkt op dat vooral het verrichte bodemchemisch onderzoek richtinggevend moet zijn. Afgesproken is dat in het vervolgtraject kritisch bekeken wordt wanneer welke watergangen bij het natuurwaterdeel betrokken kunnen worden.

Opmerkingen over afgraven en verwerken grond

Zowel voor het afgraven van grond voor de realisatie van Nat schraalland als bij het baggeren van de watergangen komt heel veel materiaal/grond vrij. De bewoners maken zich zorgen over afvoer/verwerking van deze grond, zeker omdat de Uitweg al erg kwetsbaar is qua stabiliteit. Dit is inderdaad een belangrijk punt. Voor het voorlopig schetsontwerp is een eerste globale grondbalans gemaakt. In het vervolgtraject wordt nader onderzocht hoe de grond wordt verwerkt en afgevoerd.

Vervolgstappen

Projectleider [REDACTED] geeft aan dat het aanvankelijk de bedoeling was om het schetsontwerp definitief vast te stellen. Aan de stuurgroep wordt voorgesteld om dit nog niet doen. Om het schetsontwerp definitief vast te kunnen stellen moet er meer duidelijkheid komen over:

- de grondverwerving en de realisatie van particulier natuurbeheer;
- het watersysteem;
- het baggerprobleem.

Het komend half jaar wordt hiermee aan de slag gegaan. De planning is om in december 2019 het schetsontwerp definitief vast te stellen. Daarnaast wordt een onderzoek gestart om de hoeveelheid (en kwaliteit) van de bagger vast te laten stellen. Dit is noodzakelijk voor de planning en uitvoering van deze werkzaamheden. Alle aanwezigen geven aan graag ook bij het vervolg betrokken te worden, zowel bij het schetsontwerp als bij de organisatie van de baggerwerkzaamheden. In september of oktober 2019 wordt de adviesgroep weer uitgenodigd om mee te denken.